

NUNAVUT KATIMAYIT MAKPIRAANGIT

QUYANAQUK!

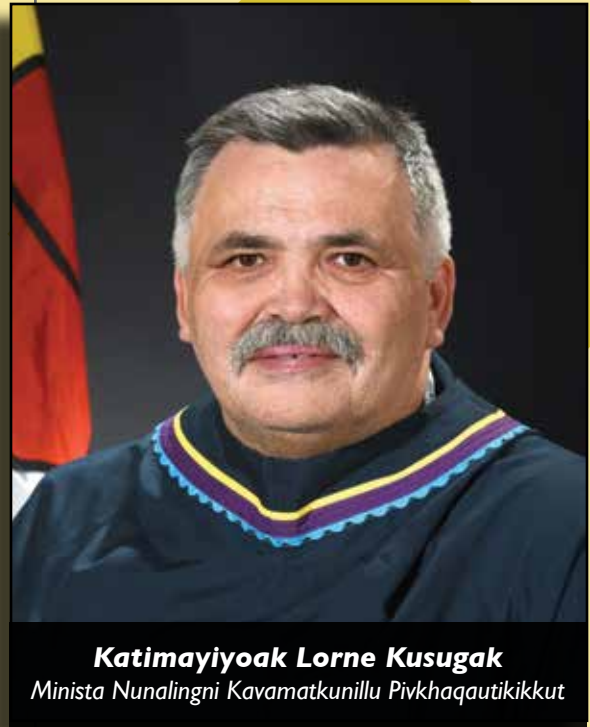
Quyalivonga niroaktaogavit tapkonogat nunaliit katimavinginot. Nunavummiut takonahoakataktot eloani nunaliit katimayingini ehomaliorotikut takoyomalotik tahapkoat nunakut anniaknarotiqangitot, namminimikot kamahoktot nunaqaknikmot holi havakvigilogo.

Mayornguhimalirama, qaoyimayonga kanok havagiaqakniq niroaktaohimaloni atoktok tamakinik havakloaklog holi pitaoyonik tonihikataktok. Mikhanot, aqonarotimik atoktok eqaomalogo ataohionatit tammaniitpotit. Elanakaktotit holi enokatikaktotit elinnik niroaktot mikhanot elinnik okpiramik ekayokniaravit hivoliktiolotit nunatni. Holi elaovotit tapkonani niroaktaohimayoni katimayinot. Kaoyimalikniaktotit kaoyimayot amihonik, ekayoknikmik holi maligomaniaktatit.

Tammna titirak, *Nunavut Katimayit Makpiraangit*, holi katimayionini elinik ekayokniaktok. Enoanitot tohagakhanik holi maliktaoyoknaktonnik kanok havagialiit havakniaktatit holi havaklogit katimayit havagiakaktongi tiguyatit Mayornguravit holiloniit katimayingoravit. Katihimalogit elihaktaoyoknaktot tunihiyotaoyot tapkonogat *Nunavut Pilimahaktaoninginot Katiyikatigit* eloani *Nunalingi Kavamatkunillu Pivikhaqautikkut* holi tavvani Nunavutmi Nunaliit Katoyikatigiit, tamna makpirak piviokataktuq ikayurotinik atoktaoqoyaoyunik holi pitaoyonik atokataktakhanik.

Holiptaok, quyanaquk katimayioliravit holi aolatiakniakpotit katimayionini.

Katimayiyook Lorne Kusugak
Minista Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautikikkut

Katimayiyook Lorne Kusugak
Minista Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautikikkut

TAMNALI UKALIMAGAKHAK HONALIT ELLUANIITPAT?

Tamna Nunavutmi nunalikni katimayigninot makpirak 7uronik aviktokhimayonik okaohilik elitaogialiit nutaaknut miangutunun holi katimayingotonun. Tammainik okaohiqangiturq kaoyimagiakaktafinik, kihianik okaotikaktok kaoyimayaogiakaktunnik. Tikiniaktunnut taqinot holi ukiunot, ahingi holi eliharotit piyakhat taotoknaktitaoniakput ekayokniamik tahapkonigat atorialikni.

ELLUANI 1

Elitarijut Ukaohikaktuq tungaviinik nunaliit gavamanginik, qanuk aktukhimayut ahinginik gavamakunik, holi ekayorotit maligiangi.

ELLUANI 2

Hangiyotit holi Katimayiit Kamagiaqarqtangi Katimayit okaohiqarktut maligiaqarqtangi holi katimayiit tamainot tohariakangitot tohakingilogit honatoinakmot katimayiniitlotit, holi Mianguyup ilikuktot havagiakaktangi, katimayiit, holi titiraktiop, okaohikakhoni arigiinginingi katimayiyot holi titiraktiop kamakataktangi, holi arigiinginingi akongani maligaralat holi angiqatigiyaoyot.

ELLUANI 3

Maligiakaktut holi Aktokhimaloakhogo Elaonik titirakhimayok akhorotaanik maligiangoyot atokninganik kamagilogit katimayit kamayaini holi tokihititiloni tokinganik aktokhimaloakniop, maligialiit tohaktitiniop, holi kanorilioktaoniop tahapkoat atoktaongipata aktokhimaloakniop maligiakaktangi.

ELLUANI 4

Nunalikni Katimayingi holi Katimayiralaangi Katimayiit okaohikaktok elikot kanoritomik katimanik holi naliat katimanik atoktaoyok, tokiliokhimayok honaoniga katimayiralaangi katimayiit holi kanorilioriakaknigni, holi tokilioktaonigna Kanataop Maligalioktingita Maligiangi.

ELLUANI 5

Okamakatikatiaknikmot Atoktakhat okaohikaktok kanok okamakatikatianimot *elluani* katimayiit holi *okamatikaloni* nunakaktununt. Holi elagiyaoyot okamakatikaloni nutanguyunik toharahoakataktonot okamanik, holi ehoariyaongitonik okamayotaoyot.

ELLUANI 6

Kinnaoyat Kamagiyaonangi tonihiyok takoyaoyoknaktok tahapkoat katimayit kinnaoyat atoktakhat atokniaktangi takioyoni holi aolanigna, elimaningata kanoriniaknia, akilirialiit akilikningi, atoknik kinnaoyanik, eloahaktaonangi holi kinnaoyat kaoyihaktaonignita paipangi, holi kamayaonigni akiliakhat.

ELLUANI 7

Okamakatigiyaoyoknaktot tohaktakhanik nunaliknot holi gavamakonot titirakvingi Nunavutmi, tohaktivkhat havaktot tohaktakhanik, titikanik takoyakhanik, holi elikhavioyoknaktot mikhanot nunalikni havaktit.

Taphoma Makpirat Illuaniitot makpirangata aipaani tokihinakniakmat.

MAKPIRAAMI TITIRAQHIMANIIT

UQAUTIGINIAQTAIT	1
Hivoliolotik Kamayakhot Nutaaknot Katimayioliktonot.....	1
Tungavingi Nunaliit Gavamangita.....	2
Ekayoktot Maligaliokhimayot	3
ATANNGUQTUINIILLU HAVAUHIKHAILLU KATIMAYIIT	4
Atoroknaktai Hangiyotit Katimayit	4
Atoriakaktangi Katimayit	4
Havauhikhait Maiyap	5
Atoriakaktangi Katimayit	5
Havauhikhaat Sao-Kut	6
Tamna Ayigiikngita Akongani Ehomalioktit holi Titikakhiokataktot.....	7
Maligat holi Angirotaoyot.....	9
PITIAKNIK ATOKNIK HOLI AKTOKHIMALOAKNIK	12
Innohikmot Pitianik	12
Hunauva Inminut Agviarutiqarniuva?	13
KATIMAYIT KATIMANIIT HOLI KATIMAYRALAT ELOANI HAMLET	16
Hivulliqpaaq Katimaniq.....	16
Katimaqattarningit Katimaniit.....	17
Atautilimuyumik Katimaniit	17
Upalungnarnikkut Katimaniit.....	17
Ilikkuurnikkut Katimaniit	18
Pilluaqtaudjutigiyakhaat Katimayit Katimanikhaanni	18
Atuqtauqyukhat Kavamatuqatkunni Pitquhiinnik	18
Katimayiralaat Katimayitkunni	19
UQAMAKATIQTIAQNIRMOT ATOKTAKHAT	20
Ihomalogotaoyot Okamayotigitaokpat Ahianongangilotit.....	20
Kamgilogit tahapkoat Ehoariyaongitot	20
Kamaginik Tahapkoanik Nutaaknik Tohakviit Havahoni.....	21
KIINAUYALIRINIQ KAMANIRQ	22
Tadja Kiinauyaqtuutit	22
Kiinauyaqtuqtuutikhagut Munaqhiniq	22
Kiinauyaqtuqtuutikhakkut Pitquhiit	23
Kiinauyaqtuqtuutikhakkut Tatqiqhiutaat	24
Atukkirniq.....	24
Kiinauyaqtuutikkut Naunaipkutait	24
Takuuriniq.....	25
Kiinauyaqtuutingillu.....	25
Kiinauyallu Piffaarvigiyakhaillu.....	26
Amigarniit	28
Kaantraaliriniikkullu holi Tunihyauhimanirniqlu Angirutit.....	28
ILITTUQHAUTIFFAARUTIT.....	30

UQAUTIGINIAQTAIT

Una makpiraaq hanayauhimaquq ikayuutauyukhatigut tokihirotioloni holi niroarotigiyat mikhanot holi kamagigiakaktatit katimayiolotit. Toaviklotit takogiakarovit, ihoaktok okalimaklogo. Kihianik, itkaomalotit *Hamlet Maligangi, 2003*, holi ahingi Maligat hangiyoti titirakaktot ahinginiq nunaliit hangiyotinginik havaktavit mikhanot. Tapkoat *Maligat* atoktaoyokhat kaoyimatiaktonik havakatikaklotit kamaniarovit ilikokhimayonik nunaliit gavamangita kamayanginik.

Tamnna titirak maliktihimayok ukioktaptop maligaliokhimayanginik, nunaliit gavamagita titikat kakoyakhaoyot, ahingi nunaliit titikakotingi, holi ekayorotaolotit titirakhimayonot titikat eloakhaktohimayot Nunalingni Kavamatkunillu Pivkhaqautikikkut.

Hivoliolotik Kamayakhot Nutaaknot Katimayioliktonot

Hivolioloni nutaangulotit katimayoliravit atoktaoniak katimayigotitaolotit.

Titirakhimayot eloani *Maligaop mikhanot Niroaniop Mikhanot Nunavlikni Katimayit holi Aviktotaohimayoni Elihaviit Aolatitaoningita:*

Katimayionik

14. (1) Maligakhaop eloani, tammakmik katimayingutot katimayioniakpot ukionik hitamanik.

Katimayioliknik

(2) Katimayiolikhoi katimayiolikni
(a) pigianiak 12 onohakkot niroataovikmi holilonit katimayigotitaonikmi, naliangani kingoliani; holi
(b) nongoloni 12mi niroalikhimikmata.

Kamayolirovit, holi okalimaaklogit kaoyimayakhat nunani holi aoloyotingi nunavit katimayinot aolayotaoyot. Tatonguaklogo, ikayorotaoniakpot kayimalilogit tapkoat:

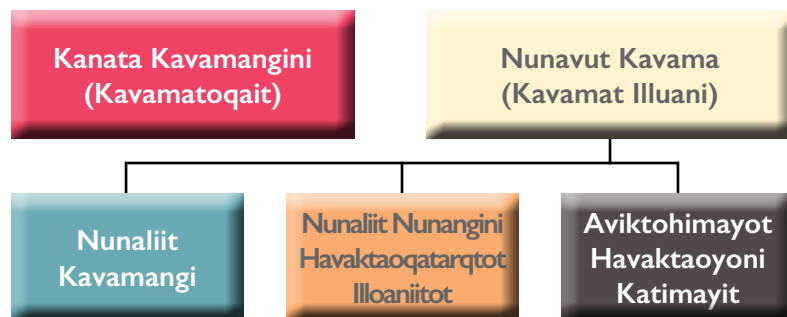
- Kanokli taotoktaoniakpot katimayiolotit
- Tapkoat Maligaliit Aolaniknot mikhaot katimayit katimalirangata
- Katimayutiviniit qagikhimayoni tatqit pingahot taqkit 6loniit kaoyomayotaoniakmata honanik okamayotikaktot katimayiviniit
- Kaoyimaliklogit kiinaoyat atoktakhat elitaohimaningi
- Titikangi nunagiyavit nunagoangi takologit (Hamlait pikakpat)
- Titikangi Hamlaop havaktingita titikangi

Taimanaitot tohagakhat – holi ahingi amirartot – piyaoyoknaktot hamlatvit titirartinganit.

Tungavingi Nunaliit Gavamangita

Kanataop aolanigi pingahunik aolayotikaktot – Kanataop gavama, aviktokhimayot holi nunagiyaoyoni gavama. Kanataop holi aviktokhimayot gavamangi hanginingi eloaniitot kanataop pikoyakyoangini; kihianik, eloani tariop akiata oanagata piqoyangata eloani 1867, ahainik atikaliktita taphomigat Katataop Piqoyakyoanga, 1982mik, hangiyotingi holi atoriakaktangi nunaliit okaotangitot. Taimailikthimayot, nunaliit gavamagit eloakhiyaoyok avaiktohimalotik holiloniit ukioktaktoni. Nunavut eloani, maligaliot hivolikmik kayohiyok ukiongani 1979 hangiyotigninik titirakhimalotik nunaliit holi nunagiyaoyonot anginikhaoyonik.

Nunaliit Kavamangi Iltariyaohimayot Kanata Kavamangini

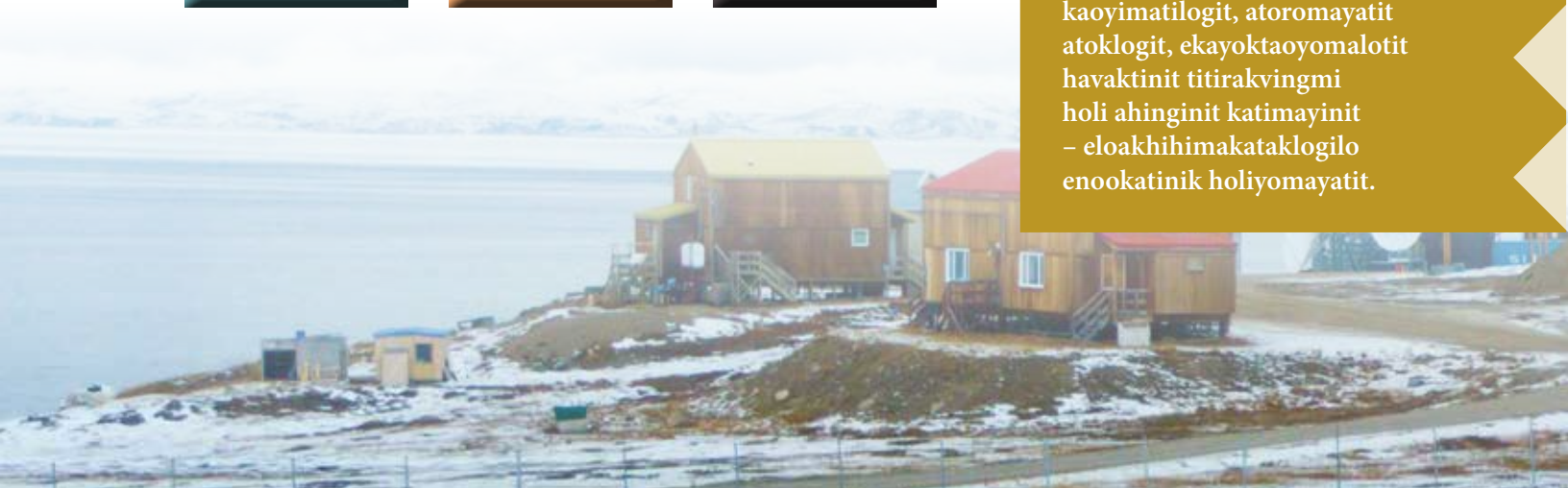

Nunagiyaoyot Kanoriliokninga Nunagiyaoyot Aolaningini

Nunagiyaoyoni gavamat kamagiakaktot tahapkonigat atokhimayonik nunaminot holi nunagiyaaita mikhanoktot. Tavvani hominingani gavamakot tapkoat Nunavutmi nunakaktot takoyoknaktai niroakhimayot holi elaolotik ehomaliorotaoyonik nunamini okamakatigilogit mayornguyuk holi katimayioyot, katimakataokataklotik, holi okamayotigilogit ehomagiyaminik.

Havaknik-Enoohik Ayigiktinik

Katimayiolotit, katimalirangata katimakataokataklotit, okalimaklogit okalimaagakhat holi titikat, elaokataklotit niroaktigiyatik holilirangata elaolotit, holi kamalogit amiraktot elinik tohikhimayot. Taimaimat enoohit egluni atokhimayaoniak taimainiagitok ehomagitarihonik enoohiit, taotogoaklogo, titirakataklotit oblumioyok holiniaktotit enookatigiyatit kaoyimatilogit, atoromayatit atoklogit, ekayoktaoyomalotit havaktinik titirakvingmi holi ahinginit katimayinik – eloakhihimakataklogilo enookatinik holiyomayatit.

Tavvaoyok maligakhak titrakhimayok aolavioyonot nunagiyaoyonik gavamangini elakaktok *Nunagiyaoyot Anginikhat holi Mikiqiyat Nunagiyaoyot Maligatkot, tamnalo Hamlet Maliganga, holi tamna Nunavut Niroaknikot Maligak*. Tavaoyok 24nguyot nunagiyaoyot holi ataohik anginikhak (city) Nunavutmi.

Hanginigi holi havagiakaktangi Nunavut nunagiyaoyoni toyahimayot tavvangat *Hamlet Maligaanit*, amihot ahingi Maligakhat atokhimayot nunagiyaoyonit gavamanginit. Elai atoktaonginaktot eloaniitot, tammakmiungitot: tamna *Nunamot Eloahaitit Maligak, Qiminot Maligak*, holi *Akahalotinot Makligak*. Gavamanga Nunavutmi Maligaliqiyikkut eloani takoyaoyoknaktot tamainot maliganik holi piqoyatnik tammani qaritaoyako takologo <https://www.nunavutlegislation.ca/>.

Ekayoktot Maligaliokhimayot

Nunavutmi maligaliokhimayot aolatiyot nunagiyaoyoni elakaktot (ahikakhonilo):

- *Nunavutmi Nunagiyaotot Mikyolo holi Anginikhalo Maligak*
- *Hamletkot Maligak*
- *Nunavutmi Havagoti holi Aolatitaoyot Kanoriliokningita Kaoyihaotingita Maligak*
- *Nunavutmi Kiinaoyat Mikhanot Titikat Maligak*
- *Nunavutmi Tohaktakhanot Tohakviokataktot holi Tohaktaogiakangitot Honatoinakmot Maligak*
- *Okioktatummi holi Nunavutmi Havaktinot Aniktonnot Titikakot Maligat holi Pikoyait*
- *Nunavutmi Okaohiit Atoktaoyot Maligak*
- *Nunavutmi Niroaknikmot Maligak*
- *Nunavutmi Toaviknikot Maligak*
- *Nunavutmi Havagoti holi Aolatitaoyot Kanoriliokningita Kaoyihaotingita Maligak*
- *Qiminot Maligak*

ATANNGUQTUINIILLU HAVAUIKHAILLU KATIMAYIIT

Ukuat niruaqtauhimayut katimayit atannguqtuivaktut nunalingni kuaparisatigut talvalu ilagibluginigit atannguqtuidjutaat, ilagiikhutik maligaliurnikkullu aulapkainikhakkullu.

Katimayit ilaqaqpektut Maiyamin talvalu iinguyunin katimayinin ilaa niruaqtauhimayut nunalingni niruaqpektunun.

Pigiarotigilogo Octopa 28,2019, niroaknik, katimayit ataningi okiot hitamatnot atoktot, niroaktaohimayot tamamik atoktangi nongolotik hitamatangata okiongani. Okiongani niroavioniop, niroaknaktok hitamaotiani hanagaotiop takingani Octopa. Okiongani 2019, miayop niroaktaohimanginga okionik hitamanik atoktok. Katimayit munakhilolitik nigaktailinimik, pitiagiahakut holi gavamakatiaknikmik nunagiyaoyoni. Taimanaitok atokniakpat, katimayit tonihimayaoyot hanginimik holi atoronaktangi titirakhimayot eloani *Hamlet Maligani* holi ahingini Maligait, atoktaoyoknaktot eloaniingitokhaoyot. Elai hangiyotit holi havagotikhat katimayinot maliktihimayot akotinot, kiinaoyalirinikmot, ommyot mikhanot, ikloit hanayaoninginot, emaknot holi koktait aolaninginot, olakiyonot, havaktahanot – holi ahinginot amiraktonot

Kanok Okakhimayot Hamlet Maliga

Homat nunagiyaoyoni gavamakariakakpat

01. Nunaliit gavamakaktot mikhanot takaot
 - (a) pitaoyomik gavamakaniakmat;
 - (b) atoktaoyot kamagiyaoniakmata, ogniktaokataktolo holiloniit ahingi mikhanot ehomagiyayonot katimayinot, atoktahanik pikotikariakaktot holiloniit tamaanot nunagiyaoyop pihimagiakktai; holi
 - (c) angnitokakniangimat holi kamayaotiaktot nunagiyaoyoni.

Atoroknaktai Hangiyotit Katimayit

Elai hangiyoutingi katimayit atoronaktai, tokikaktok, katimayit ehomalioroknaktot okamalotik taimaitiniakta holiloniit tamainiangitok homitoinak atoktaoniaktomik.

Taotongoaklogo, katimayiralagotitinik eloakhaklogo eglukpak olakivik tahapna katimayit hangiyootinga. Katimayit nutaakmik Katimairalakhanik eloahariakangitot.

Atoriakaktangi Katimayit

Elai havaktaogialiit atoklogit eloani *Hamlet Maliktani*, holi nunaliit katimayigit atomarigiakaktangi.

Elai atorialiit katimayinot havahotik elakaktot titiraktimik pilotik titirakvikmi ehomataoniamik eloaniimat *Hamlet Maliktaani, nahaotilik 43*) holi eloakhailotik okiomi ataohikmot atokniamik Kiinaoyat mikhanot kamayaogialiit eloaniitok taphoma *Hamlet Maliktaani, nahaotilik 136*.

Havauhikhait Maiyap

Una Maiya ataniulluaqhuni aulapkaiyuulluaqtuq uvani hamalatkunni; havauhiqalluaqtuq atannguqtuilluaqhunilu ilaa titiraqhimayumi *Hamalatkut Maligainni, 2003*.

Atoknik oqaohioyonik eloani Hamletnguyoti Maliga, taimainiakpok Mayornguyok:

- Una Maiya havattiaquiluni pittiaquilunilu tamainni katimanirni piyukhaq talvalu ihumaliulluaqpaktukhauyuq tamainnin apiqcutinin ilaa katimayiulluarluni talvani.
- Hivuliqtiulunilu tikkuaqtiulluarlunilu katimayinut piyukhaq
- Una Maiya ilihimattiaqtukhauyuq tamaita maligaitigut kavamaqtuqtuutainni uvani nunalingni aviktuqhimayunilu ilaa maliktauttiarninganin.
- Una Maiya pivangniaqtuq tamainnin ikhinnaqtaunikhakktut, pittiannginnikkut, havauhikkullu ahikkuurutaat uumap havaktup ilauqatauyubluunniit katimayini ilaa apiqhuqtaulimaittuq.
- Una Maiya ilihimapkailluaqtuiyukhaq katimayinut tahapkununngalu pitquyahimayutigut ilaa nakuaqtuqtuunikhakkut kiinauyaqtuutikhatigut pittiarikhakkullu haffumap hamalatkutigut havauhiannin.
- Una Maiya unaluunniit katimayi pitquyahimayuuq katimayinin atiliulaaqtuq sakhanin ilaa akiliqtuutikhanin niuvrutauyunin kivgaqturlugit hamalatkut.

- Una Maiya hivuraanunngaqtittiyungnaqtuq katimayitkut kitunigliqaak ihivriuqtauhimayunik unipkaanik ilaa titiraqhimaniqaqtunik ikhinnaqtauniqarnikkut, nalaumanngittuniqarniit pittiaqtauhimanngittutigullu kiinauyaqtuutit makpiraanginni kiinauyaqtuutainiluunniit hamalatkut.
- Una maiya tikkuaqtuqtuuniaqtuq havaktiinut hamalatkut kuaparisaaanni.

Atoriakaktangi Katimayiit

Havagiakaktot havatiaklogit, katimayiit kamagiakaktot nunagiyaoyomot holi hivonikhakmiitok taotogahoaklogit. Katimayip ayongininga holi atoromayangata hangininga atokpok okamayonanikut holi tokihitilogit katimayikatikit takotitilogit ehomagiyaminik. Okamakatikakloni ehomaleoktahat pitaonikhaovot.

Qayaginikmik Atorialik

Tamna Mayor toniyaohimayok hangngitunik holi havaktahanginik, honatoinak atoriakaktok kayaginikmik holi angirotikot angirotigiyanga tuniyaohimayok maligatikut tokhiktaoyonik kammaniahakloni.

Hanginikot

Tamna Mayornguyok hangiyotikaktok elainik atoroknangitainik katimayiit, itkaomalogo tamna Mayornguyok elagiyaoyok katimayinot katimayiokataoloni. Ataohiologi katimayi hangiyotikangitok mikhanot nunagiyaoyop kanotoinak holiloniit hangiyotikangitok havaktiit havaktanginik. Niroaktaohimayot hanginingi ataotikolotik kihianik, ataohiongiloni.

Katimayi tokihimagiakakto amihonik atokniakmat pitaoyok nunagiyaoyoni gavamaolonikot:

- Elilogit nunagiyaoyop takoyomayangi ehomagiyaniit hivoletilogit
- Nunagiyaoyop koaporahanga tokhotaarotigilogo annirilogo
- Ennohiit atotiaklogo holi enookatinot atotiaklogo
- Kaoyimalogit maligaliokhimayomiitot tahamani nunagiyaoyot gavamangita eloani
- Atkonarotigilogit atoktaoyot holi akonakningit atoagatnik havaknik
- Ehomagitiaklogit titirarvikmi havaktot holi titiraktit havagiakaktaminik havamata
- Maliklogit tahapkoat Pikoyaralaat titikangi holi nungiyani atoktaokarlogit
- Kamalogit ukiuktaktomi holi Kanataop maligatokait atokhimyot nungiyaoyomi gavamangani

Atoktaokataktoni, katimayit maronik atoronangitot atoagatnik holi havaktiolotik. Katimayit obloit tammam kamalirangata aolayonik kimakataktai atoagalioriaktaminik, tamna Hamlet aolaninga atolikhotik pitaongitonik holi kimakhogit hivolikmot atoraliit. Tamna Hamlet elitarikatakhotik ayoknakhionik Hamlet eloani, eloahihimakatanatik obloat tammam aolayohanik.

Katimayeoyot niroaktaohimayot gavamagiyaolotik nunagiyaoyoni holi enminikmot kamangilotik taototaonikmot. Etkaomayaoyomayokhat toniyotiminik nunagiyaoyomi, kamagingilogit enminikmot piyot.

Katimayeonginamik Mikhanot

Tamakmik hamletmi elaoyot ehomalioktoto elaonikminik hamlaoyoni (*Hamlait Maliga*, Eloani 17). Kakotoinak niroaktogomik holiloniit

tikoaktaogomik tamna katimayi homotoinak niroaktaonahoaronanginami, tamna katimayi ekhivaotani kimakniakpa Miagoloni holiloniit katimayiogoni naliatoinak.

Tamna katimayi ekhivaotaminik kimanginikpat niroaktaoyoknanani niroagakhaoloni, tapkoat hamletkot tokhironaktot Nunavut Ekaktoiyinginot kaoyimalikniakmata tamna nirotaonahoak niroaktaonahoaronapat holi katimayiogonapat holiloniit niroaktaonahoaronangipat hamletkonot. Niroakataktot ehomagomik tamna niroaktaonahoaronangitok takoyoknaktot Nunavut Ekaktoiyinginik tamna oniktitaoniakmat tapkoat niroakkataktot akiiliikpata \$500nik ekatoyikonot holi titiqanik elakaklotik.

Apikhoiyikot apikhoitaakpata tamna tokhirot eloani *Hamletkot Maliga*, Eloani 17, apikhoiyi: okalagoknaktok tamna niroaktaonahoaronangitok holi ekhivaota hamletkoni kimaklogo; holiloniit oklagoknaktok tamna niroaktaonahoaronaktok holi katimayioyoknaktok; holiloniit tokhirot atoroiklogo akikaktiologo holiloniit akikakngiloni.

Havauhikhaat Sao-Kut

Una SAO-nguyup havaktiuyup katimayitkunni talvalu tikkuuqtauyukhauyup maligaliuqhimanikkut uvani titiraqhimayumi ilanganni 43 Hamalatkut Maligainni. Tikkuuqtautauluni Maiyatkut una SAO-nguyup havauhikhaa titiraqhimayup uvani Hamalatkut Maligainni 43 unauyut:

Titirakti ehomata okaotigiyanginik Mayornguyop maliktok elaakut, Titirakti ehomata havagiakaktangi titirakhimayot *Hamlet Maligat*, eloani 47, havaktakhai:

- Munarilugillu tikkuuqtuqtuilunilu hulidjutikhaita hamalatkunni kuaparisangit, havaktiillu ahiillu havaktiit
- Atuliptipkailutik maligainnik katimayitkut

- Uqaudjiyuavagluni katimayitkunnut
- Takuurivaglugunilu unipkaarivaglugunigillu hamalatkut havauhiannin ilaa katimayitkut pitquhimayaitigut
- Munarittiaqpaglugunigit nalaumaniit kiinauyaqtuqtuutillu niuvrutauvaktullu ilaa upalungaiyaqpaglugunigit malikhugu Hamalatkut Maligainni
- Munarittiaqpaglugunigit tamaita kaantraaliqiyauvaktut hamalatkut kuaparisangit upalungaiyaqpaglugunigit havaariyauttiaqtautikhailu takuurivaglugunigit pitquhimayaitigut katimayitkut
- Havauhiqarlunilu ahiinin katimayitkut pitquhimayaitigut

Una SAO ahinin havaaqarniaqturlu titiraqhimayuni Hamalatkut Maligainni; qanurliqaak, katimayit tikkuaqtuqtuuyungnaqtut ahiinin havaktinin maligaq malikhugu titiraqhimayumi ilanganni 44 havaariyungnaqtait havauhikhaa SAO-nguyup. Hama havaariyauyukhat:

- Pihimalluaqtakhariyaa hamalatkutigit naunaipkutaanin talvalu kitunigliqaak atuqtauyukhatigut atuqpagluniuk titiqqanut naunaipkuhiqtukhanut
- Katimaqatauvagluni tamainnin katimaliraangata katimayitkut talvalu titiraqtiuttiaqpaglugunigi katimayitkut tamainnin ihuaqhaqtauniarutikhakkut, ihumaliurutigiyaaitigut pitquhikhaitigullu
- Parnaiyariiqpaglugunigit pihimayariiqpaglugunigillu katimadjutiviniit ahiillu titiravaluutait katimayitkut katimayiralaangillu
- Pihimalluaqtakhailu maligainnaliuqhimayuutait hamalatkut katimayiita
- Katimadjutillu maligainnaliuqhimayullu ahiillu titiravaluit aadjikkutainnin pihimattiaqpaglugunigit malikhugu Hamalatkut Maligainni

- Munarittiaqpaglugunigit tamaita kiinauyait qulangnaipkutailu Hamalatkut kuaparisanginni
- Katitiqpaglugunigillu pivaglugunigillu tamaita kiinauyait pilluangit atugariyauyulluunniit hamalatkunnut
- Munarittiaqpaglugunigit tamaita hiamadjagutikhait kiinauyautangit hamalatkut malikhugu Hamalatkut Maligait ahiillu kitulliqqaak maligainnait
- Munarittiaqpaglugunigit iniqtiqtiqhiamayullu nalaumayuniglu kiinauyaqtuutit pihimattiaqpauhikhainnin tamaita kiinauyat tunihiniillu tuniqhauhially kivgaqtuqhugu hamalatkutigit
- Munarittiaqpaglugunigit iniqtiqtiqhiamayullu nalaumayuniglu kiinauyaqtuutit pihimattiaqpauhikhainnin qulangnaipkutikhainlu hamalatkutigit talvalu tamaita nuutikpauhingit aktuutiginiyaaitigut kiinauyaqtuqtuutikkut pihimadjutainnin
- Munarittiaqpaglugunigit kiinauyaqtuqtuutit titirainnin upalungaiyaqtauningiit malikhugu Hamalatkut Maligait talvalu katimayitkut takuyumagumigit hannaiyariiqhimayukhat piyumayaitigut katimayitkut. Talvalu
- Takupkaivaglugunilu kiinauyaqtuqtuutit naunaipkutainnin ihumagittiarlugu hamalatkut kuaparisangit ilaa taaffumap Minisitaup piyumakpagu.

Tamna Ayigiikngita Akongani Ehomalioktit holi Titikakhiokataktot

Ehoaktok havakatiginik akongani hamlet nunalikni katimayingit holi hivolioktingata titiravingmi tungavikatiaklotik tampkaot

katimayit holi titirakti havatiakniakmata. Inuukatikiaknik akongani katimayit holi titiraktiop havakatikiaknikmik atoriakaktok holi inuukatigitiaklogo. Hivolioloni katimayit atoriakakta hivolioktioloni havakta holi eloakhaklogit atoagait.

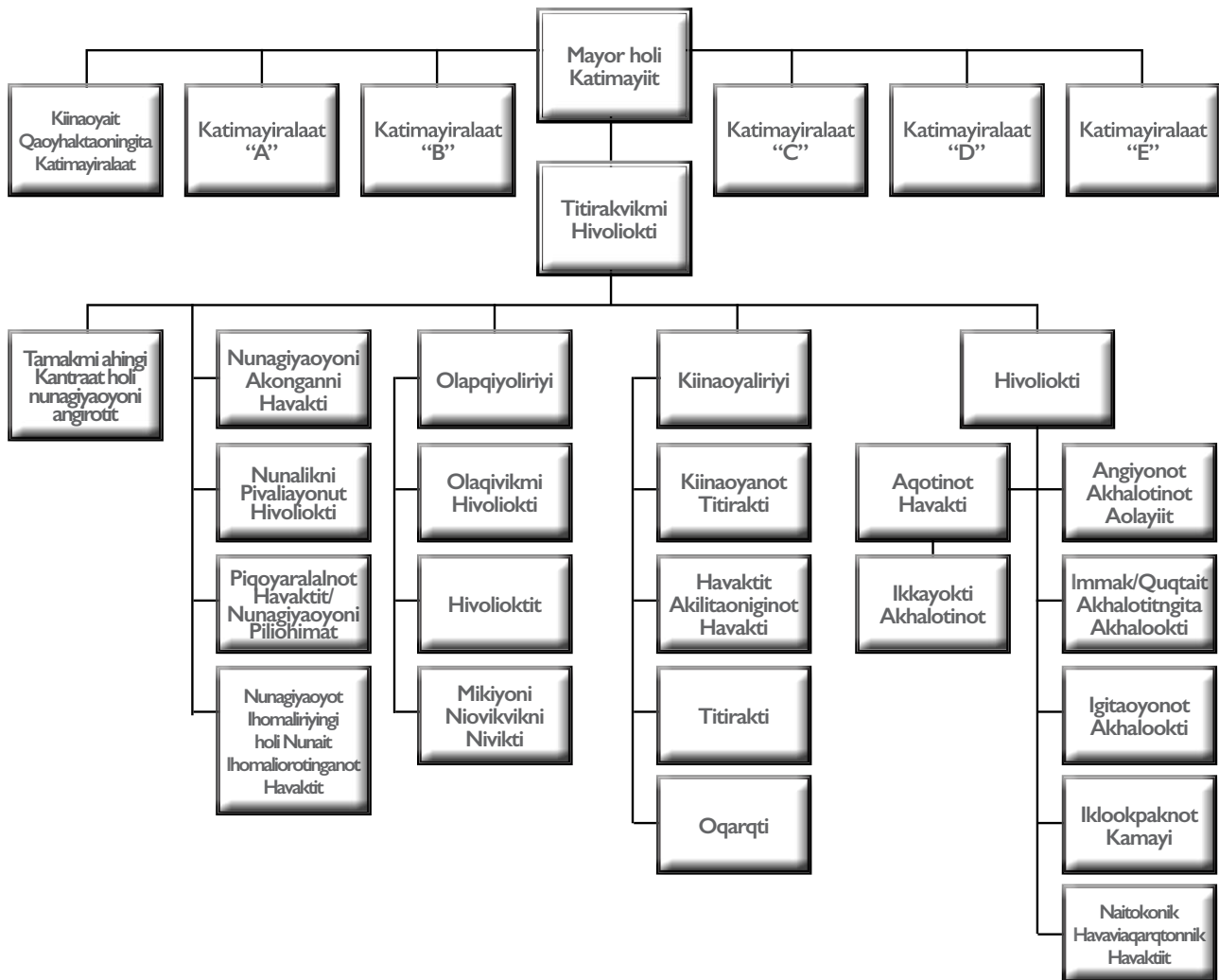
Hamletmi havaktit nutaanguyonik katimayiyot tohatigiakaktongi holi tavvaoyot aolayonik. Tamakmik tohagakhat titiraktiop kaoyihatiariakaktongi tapkoat katimayit ehomaalotigiyaoyomik kaoyimataikniakmata kaoyimatiakniakmata. Tapkoat havaktit hamletmi kaoyimatiaktot holi havakataramiyok nalongitai piyomayainik tapkoat katimayit.

Atoktaoninga, avikhimaninga akongani atoat holi titiqaliriyit elaanik avikhimaninga taotoknarloaqatangitok. Enainik aipaa

kanganiikatakmat akongani havahogit atoagat holi titikalirinik. Kihianik, katimayilo holi titiraktit qaoyimayot havaktakhaminik holi taimaikaloakloni nammaktok, taimakaloakloni tammaktok holi havakatigiiklotik ehoakmat gavamalirilotik nunagiyaminik holi kammayakhaminik kammalotik.

Takoyakhak mapirangoak eloakhihimayok nunaliknot Nunavutmi eloakhiyahohimavok titikat ataani takotitiyok akoani (Mayor holi katimayit) holi titirakvikmi havaktot (havaktit). Katimayit holiyakhanik toraatitigiakaktot titirakvikmi hivolioktimot mikhanoktonnim atoagat tahapkonogat angirotigiyayonot holi maligat mikhanot okamayotaoyoknaktot katimatilogit katimayit. Titiraktiop ehomaligiarotiginiakta titiraktaoningata holiloniit atoktitaoliktologo atoagat.

Takoyakhainarq Nunalikni Havaktit Holiqatarqningita Maliktaoninga

Maligat holi Angirotaoyot

Hamlet katimayingi ehomalioktot atoinaktaoyonik tapkoat nunaliit pihimagiakaktanginik holi piyomayainik. Tahapna ehomalioknik elakaktok tonigiyotimik okaknikot mikhanot nunagiyaoyop aolatitanginik holi atoinaktonik (atoagaknik havaknik) holi atoktitilolitik tahapkoat aolagiakaktot holi aolayot kamagiyaotiaktot havaktinit.

Maligakhat nunagiyaoyot hivomootiyoknaktai hivomooroknaktot taiyaoyot tapkomigat Maligat, tokikakhoni “nunagiyaoyot maliktangi.”

Nunagiyaoyot tahaphomigna atoroknaktot angirotaokhimakpat ukiokataktot maligalioktit eloani ukiokataktomi maligangitigot. Angirotaohimanginikpat, tapkoat hamletkaktot kagniorotiyoknangitai maligatiliktok atoromalogit. Maligat kangiktitaohimayok angiktaohimanani taiyaohimayok ultra vires (holaaniitok katimayit angirotigiyoknaktangita) holi, takoyaoloni ehoariyaongipat, ekaktoiyit kangitiniagnitaga.

Hamlet katimayingi taimaitomik atokpata, malitiakhimalotik ukioktaktomi maligalioknik.

Pikoyaralaak holiloniit Angirotaoyokluniit?

Angirotaoyok atoktaokataktok obloat tamaat havaknaktilogo holi okamayotikakatahoni katimayit atoromayanginik taimailiniagnitohaovok. Elaanic, angikatigiyaoyot atoktaokataktot kihianik maligaliokhimayokot titirakhimakpat atokhogit pikoyaralaakut.

Elaanic, takoat maligat toniyaohimayot hamlet katimayinginot angirotimik okahimaniakpot tapkoat hangitit atokatoyoknakningi pikoyakot. Kihianik, atoktaopat pikoyaralaak holiloniit angiroti naliatoinai atoktaoyoknaktot, atoktaokataktok elaanic atoklogo pikoyak aolakataktontot oblu tamaat atorotikakpata

Havakatikiakloni Titiravikmi Havaktonnik

Atoklogit	Homat
Kaoyimalotit honanik tapkoat titiraktioyot havaktit havaktakhanik nalianik kammayot	Hamlet katimayingi tokihihimalotik havaktingi holikataktot, nalianit havagakhat kamagialiit, holi kaoyimalogit nalianik havagahat ehomaliironaktot.
Havatai kamagingilogit	Hamlet katimayingi kaoyimalotik tamna hivoliokti titirakti havaktakhaminik havagiakaktok kihianik katimayi ataohioloni kamagiakangitok havaktiit ehomalirotigiyanginik holiloniit tamainik havaktiit havakataktanginik.
Tohakataklogit holi havakatigikataklogit titiraktit	Hamlet katimayigi akapiotiyaokataktot havaktinit tokihimagamik Hamlet atoanginik holi aolayotinginik. Katimayit ehomalioktot atoat eloakharotinginik tapkoat havaktiit katimayit ehomalotanginik ekayoktiolotik aolaninginik holi titirakviop atoanginik.

atoinaktonik holiloniit akiliriakakpata (tapkoat, lisasiriakakpat)

Atoknikpata hamlet ehomaliotaonani katimayinit okaotaoyok atoakni holiloniit pikoakot maligaktilokoktokot aivayaogonaktok.

Kangitititik Pikoyaralaaknik

Hanginingi Hamletkot katimayinignita havakniakhotik pikoyaralaaknik enoaniitot tamainot Maligat holiloniit angiratigiyotaoyonot okahimayot ahinginik. Tamna maligak ayigingipago pikoyaralap holiloniit angiratigiyotaoyop, tamna maligak atokhingitok angininganik ayigingitok.

Tamakmik maligat pingahonik ayigiingitonik holi aviktotaolotik okalimaktaokataktot holi atoktaolikloni. Katimayit katimalotik marook unngataani okalimaronakngitot maligakmik ataohikmik takimatiyotikaklotik kihianik tammakmik katimayit katimavikmipata holi, pigahoanik katimaniakhotik, tammakmik anghimapakata, atoklogu anghiqatigiigot, pingaohaklogo okalimaaktaoniaktologo tahomigat okalimaaknikmik.

Tamna maligak atoktaoniakpat, titirakhimagiakaktok titikakot, oqalimaaktaoloni pingahonik katimayit katimaviani katimatiligit, nalonaikotangata ataani, atiliktaoloni Mayormit holiloniit ehomataoyop katimatiligit, holi atiminik titirakloni tanna titirakti hivoliokti.

Elai maligat angirotaogiakaktot Ministamit atoktaoniahaktiligit atootikot. Kangititaopata maligat takoyaotiakakloni tamna maligak atoronaktok holi kagiktitaoyoknaktok.

Tapkoat Katimayit honamik tokhironakpat Titiraktimit holi titiraktinit?

- Katimayotikhanik katimaniahaktiligit
- Tohiyaotiaroknaktonik kiinaoyat mikhanoktot taqqi tammat atoktaonikmot
- Kaoyihatiakhimayot holi tukihinaktot titikat
- Eloakhihimatiaktot holi pitaoyomik kammanik nunakatonot
- Okaogikataklogit tahapkoat ehoangitot, kaoyiharotit elalogit holi okakloni qanok eloahiyaotikhangi

Ehomatak Titirakti holi Titirarvikmi Havaktot Honanik Piyomaniakpat Katimayinit?

- Katimayit kaoyimayot katimayeonikmik, tukihihimayot tapkoat Hamlaoyot aulaningi holi kaoyimalotik nunagiyaoyoni aolayot, atorotit holi aolaningi
- Katimayit eloahihimatiahotik katimayaktokataktot holi kamagiyaogiakaktonik holi okamayotaoyonik
- Katimayit apirikataktot holi ayigingitanganik atoromayot eloahigiaklogit atoromayaoyot
- Katimayit havakataktot aipakaklotik holi ekayoklogit titirarvikni havaktot tahapkoak ayonarotigiyaokataktot kamagiyaolirangata
- Katimayit kamahongitot obloat tammat atoktaokataktonik aolayonik tahapkoat Hamlet titirarviani havaktot aolatiyangilo

Tainikot Atoktaonginaktot	
Maligat	Maligatokait tapkoat nunaliit qangitotonaktai, angirotaohimayot Nunatsiaqkot Katimayiyoanginit Malingi.
Hanginikaknik	Ataohioloni katimayi, elakahoni Mayormik, hanginikangitot hamlet eloani honatoinaknot holiloniit holikologit havaktit holiloniit havaktanginik. Niroaktaohimayot kihimik hanginikaktot, ataohiongiloni.
Aktokhimaloaknik	Atoktaolikipat katimayi kammalikipat atokhimaloaktamminik nirotaohimaloni mikhanot havakagiakaktomi.
Mayor Tukglinga	Katimayi tikoaktaohimayok tamna Mayornguyok kammayoknangipat hamlet eloani havaktakhminik havagonanginikipat tahaphomani titirarvikmi.
Ahingi havagialiit	Ehomalioktot katimayit havaklogoloniit holiloniit havangilogoloniit taiyaohimayok.
Akongani Illaoyok	Illaoyok katimayiralaakni, katimayini, holiloniit ahingini ahiani titirakviqarqtok. Immanna, Mayor illaogiyaonginarqtok katimayiralaani tammainsi "taimaititaoyuk hivolioktiogami."
Havaktaogialiit	Hamet katimayngita tahapkoat kamagigiakaktai.
Katimayotit	Titiratiakhimayot titikat katimatilogit okaohioyot titiraktaohimayot katimayit katimatilogit
Aulahitnik	Aulahitit tokhiktaoyot katimayinit tapkoat katimayit kanoriniakninganik tokhiktaoyop.
Angikatigiyaoyok	Angikati kammagiyaokataktot obloat tammatt havaktilogit katimayit okakhimayot tapkoat katimayit okaohingi tamna okamayotaoyok holi taotoknakniangitok aipanik.
Hivoliokti titirarvikmi	Ehomata titirarvikmi/Hivoliokti. Tammakmik tapkoak taiyaoniik titirartimik ehomataoyomik.
Hanginingata Hilataani	Taiyoanik tokiqarqtok "Hanginingata Hilataani".

Pitiaknik Atoknik Holi Aktokhimaloaknik

Innohikmot Pitianik

Nunagiyaoyoni nunaliit taotogahoakataktot gavamakoniittonik pitaoyonik kamayaoyomalotik tamnapitangongitok holi inhingata pitiakninga. Nunaliit atokoyingitot honatoinaknik gavamat atokatatanginik tahapkonigat havakhotik annirangata titikangita maligiatangi, holiloniit kamagingilogit naminikotingi maligat holi angirotigiyaoyot. Naitot maligaktiguuktot

naitomik atoktaokataktot ovatianginak atoronaktot holi kiinaoyanik, kihianik, ongahiktomot atokniakpat, akiliiniat nunagiyaoyop nunanga. Eqaoatialohi nunakaktot kiinaoyai atoktakhi. Katimayit tigomiaktot hamlaoyot pikotinginik holi pikotaoyot nunaliit. Tamna *Hamlet Maligat*, *Eloani 16.1*, okahimayok: “*Katimayit kangititiyoknaktot naminikminik pitiakrotimik katimayinot.*”

Takoyakhak Mikhanot Pitiakniit ELAOLONGA

KAYIMAYEONIKMOTA UVANGA:

- Kamagitiaklogit havatiaromalogit mikanot nunagiyama holi nunakatikat nunamni kamagitiaklogit.
- Katimagiarangata katimayaktoinaklonnga.
- Elitarihimalogo tapkoat kiinaoyat kiinaoyariyaoyot nunakaktonnot, holi uvanga takiyomavonnga kiinaoyat kayagilogit atotiaknikmot, atoriakaktonon atoklogit ekayoakniakhoni nunagiyamni.
- Atokatangilogit hamlet pikitingi holiloniit hamlet aolatiyai ovumnut naminik atorotimot holiloniit elanakat elanarigapkit atotikatangilogit.
- Atoinaklogo tahapna ukpiriyaonik, qauyimanira holi enohikatiaknik tahamani nunaliknot katimayiolongnga elaonikmot.
- Tohaakataklogit ahingi katimayit okamatilogit, ataohik holiloniit amiholotik ataotimiitot okahingi kingolikmik kioniahaklonga.
- Atonginahoaklogo ningakhimanik holi pitianginik, takonahoakloni inuutiaknikmik holi inuuhinikmik, ekayotoklogit okamakologit honatoinaknik okamakatikaklotik holi katimayikatikat tohariakaktanginik tohatikatainaklogit tahapkonigat tohaktahanik holiloniit kaoyimagiakaktanginik.
- Taotongitilogit okamayotigikatanagit, katimaviop eloani holiloniit hilataani okamayotikakholi akamayotivininginik, kihianik okamayoknaktongnga hakglongikoma holi enohik pitaoyok atoropko.
- Ehomagilogo honatoinaknik atongnik kangohoktitiniaroma katimayikatipnik, elaoyok hamletmi havaktioloni holiloniit ahingi gavamamiitot.
- Pitiakatakniaktakat katimayikatikat, hamletmi havaktit holi niroakkataktot katimayiolonga pitiakataklogit holi ehomagikataklogit pitaoyomik.
- Elitarihimalonga hanginira atoktok katimatilota, holi ataohikmongitok katimayimot katimatilota.
- Elagiyaokataklonga ehomalioroti amiraqiyano angirotaoyok ehomalotarangata.
- Tohaktakhat hamlet eloaniigiakaktot okamayotigikatangilogit hilataani hamlet holi katimayiraano.
- Toharahoakataklotit kayohihimayonik nunani, aviktogimayot holi Kanatami nunagiyaoyoni pivaliyot atoktaoloni pitaonikpat.
- Tukikalihinahoaklogit honatoinaop piyumayai tammainik nungiyani holi kayotinahoaklogit piyomayai, itkaomanahoaklogo kanok kiinaoyat atoktaoniat hamlet kiinaoyai

Hunauva Inminut Agviarutiqarniuva?

Inminut agviarutiqarniq pihimavaktuq kinaliqaak inuk kivgaqtiuvakhuni pihimagumiuk inminut agviaritigigumiuk havaariyaminit.

Una taihinia “inminut agviarutiqarniq” hamalatkunni piyuminautiqaqtuq kiinauyatigut agviarutiqarumi. Una inminut agviarutiqarniq titiraqhimaniit uvani *Hamalatkut Maligaini*, uvanilu *Inminut Agviarutiqarnikkut Maligaini*, kiinauyaliurnikkut amigaiqpaallirigumiluunniit tammaihimagumiluunniit una katimayitkunni katimayiuyuq, katimayiblu kivgaqtianin, ilagiyaaninlu, aippariyaaninlu, angayuqqaanganinlu nutaqqamininlu ilaa ihumaliurutigiyungnaqtaat katimayitkut. Hapkunungalu aktuutiqaqpaktut ihumagilluaqhimayaannik uumap katimayitkunni katimayiup, kivgaqtianinluunniit ilagiyaaninluunniit, aippanganinluunniit, angayuqqaanganinluunniit nutaqqamininluunniit kuaparisatkunni mallauhimakpat (unaluunniit ilagiya, aippariyaa, angayuqqaariyaa, nutarariyaa kivgaqtigiyaaluunniit ataniulluaqqat kuaparisatkunni) ilaa kiinauyaqtuutikhaniq amigaiqhiniarutigigumiuk talvanngat talvaluunniit aktuutiqarniarumi kiinauyaqtuutikhakkut ihumaliurutigiyainnin katimayitkut.

Pitquhiit Ilitturiyauninnganik

Havauhiriyakhaat atuni katimayitkunni katimaqatauyut kitunigliqaak inminut agviarutiqarniarmangaat ilihimayukhat kitunigliqaak pitquhiqaqqataluunniit piyauniarmangaataluunniit. Havaarinngitaa SAO-nguyup kitubluliquaarluunniit katimayiup katimayitkunni tikkuaqtuqtuiyukhaq inminut agviarutiqaqqata kinaliqaak katimayiuyuq katimayitkunni.

Hunaliqaak katimayitkunni hivuraanuktaukpat una katimayi ihumagumi inminut agviarutiqarnahugigumi, maliktakhariyaqaqtuq pitquhikhanik naunaittunik. Una katimayi hapkuninnga pitquyahimaniaqtuq:

1. Ilitturipkailuni inminut agviariyaqaqhimayaannik katimayitkunni. Uqaqatigittiarlugu ilaa pihimayakhaat agviarutiqarninnganin.
2. Katimagumik anivigilugu taamna uqautaukpat.
3. Taamna uqautiginahuaruirlugu ilaa ihumaliupkainahuarlutit talvuuna ihumaliurutigikpagit katimayitkut taaffuminngalu uqautigitautaaqtunin, uqautaauninganigluunniit uqautaaarumiluunniit katimataarumik.

Hapkuat pitquhiit atuqtauvaktukhat tamainni katimayit katimaliraikpata.

Nipiliurutaat

Ilitturiyauninnganik

Kinaliqaak katimayi ilitturipkaikpat agviarutigiyamingnit, una SAO-nguyup nipiliuqtakhariyaa ilitturiyauninnganik katimadjutini uvani katimayini. Una katimayitkunni katimayi ilihimattiaqtukhauyuq taamna ilitturiyauninnganin titirattiaqtuyukhauyut katimadjutini.

Aktohimaloakniop Mikhanot-Tapkoat Kihianik

Elai Eloangitot mikhanot Kanitaoloakniop, tahapkoak makhanoktoot atoromayangi okamakatigilogit niroaktinot nunagiyaoyomi mikhanoktot tahapkoat nunagiyaoyoni hamlet kamavaktai. Takongoaklogo, tamna katimayiokataoyok emahaanik akyakviokatakmat eklominot ayigiyanganik nunakaktot tahapna okamayotigilogo namaktok okamayotikaromik kanok eloakhiyaoyoknaktot. Holilo,

kanipalaakhogo kammanik atokniangitok akiliktaonginam elauloni katimayini okamayotigigamigit akiliktaonani. Tapkoalo Eloangitot Aktokhimanikmot Atongitot eloani tamna Katimayi taimainikpat:

- Ilaugatauhimakpat kiinauyaqturikkut katimayiini talvaluunniit kuapatkunni ilaa havaqatigihimavaktaani hamalatkut;
- Unipkaaliuqtini havaktiukpat ilaa unipkaaliuqtigivaktainni hamalatkut, ilaa unatuaq unipkaaliuqtangit akiliqtuqtuinnaqpakkaluaqhugit, talvalu una unipkaaliuqpaktauniq unipkaani titiraqpaktauniarumik; talvaluunniit
- Agviarutiqarumik kituniliqaak nunani talvaluunniit igluqpangni ilaa inmigut ihuaqhaivallianiqarumik.

Ihuinaarutiqarninganik Taniqtuidjutigiyauyungnaqtut

Kinaliqaak niruaqhimayuq tukhiqturungnaqtuq apiqhuyitkunnin ihumaliuqtauhiமானingannin piyaaqariakhaa katimayitkunni katimayia ihuinaarutigiyaqariakhaa inminut agviarutiqarnimik atuniqarnianni pingahut tatqiqhiutit qaangiqqat taamna ihuinaarutahimanahugiyayup; ilanganni 5 *Inminut Agviarutiqarniq Maligainni (Conflict of Interest Act)*.

Akhoroti atoktok tamna apiqhuyi atoriakangitok atoknikpat, taphoma katimayiop atoromaya tahaphomogat anongitok, ehomagiyayoknaktok akiliriakakpat. Tahapna atoktaonikpat tamna apiqhuyi nanihinikpat akilikariakaktok kiinaoyanik taimailininganot.

Una apiqhuyi nalvaaqhigumittauq haffuminnga agviarutahimayumik ilaa ihumagiyaubluni talvaluunniit iquutigiyabluni ihuinaaqtautigiyaupkat, una apiqhuyi illituriipkainiaqtuq uumap katimayiup nayugaa inuiqturuuq.

Uumap apiqhuyip ahivaiyungnaqturlu katimayimin ahu ukiunin tallimanin talvau pitquiyungnaqturlu katimayimin akiliqhutquilugu avatquumangittumin \$5000; ilanganni 6.(1) *Inminut Agviarutiqarniq Maligainni (Conflict of Interest Act)*.

Kaoyimalonni Atoknik Aktokhimaloaktommik

Katimayimot, atokhoni “Kaoyimalonni aktokhimaloakniq” ahiroktironaktuq ayianik aktokhimaloaknikmik, mihanot okpiriyaohironamat eloani katimayini elaooyoni tahapkonogat niroaktonnot tammna katimayi enoohia taphoma kaoyimaloni atokhimmavalaaktop okpiriyaoninga holi taphoma nunagiyaoyop.

Ajgingitot Aktokhimaloaktot Taminot-Kamayok:

Tamna katimayi atokhoniok niroaktaonini hangiyotigiya – Imana, niroakloni tanna kantrak naminirigamiok.

Ajgingitot Aktokhimaloaktot Elakminik Pitiahoni:

Tanna katimayi katimayikatiminik tonihitkologo elani ehomagiyayokologo – Imana, elaminik akiliktotaoyokmik havatitiyok havaktakhak havaktikangimat tammna elaa pitaongitaingitilogo havaktahamik.

Ajgingitot Aktokhimaloaktot Naminikmot Atayonik Ahinot Pitkoyaongitai:

Tamna katimayi naminikaktok iminot pivaliayonik niroakngitok anghihogo taminik kapanikaromayomik – takogoakhogo, katimayi niroakhoni oniktologo tamna gavamakoniit titirakaraloaktologo.

Okakhimayok aktokhimloaktonni titirangini elaooyoni piyaoyoknaktok takologo *Kanipalaakhogo Maigangani*, 2014, holi tamna *Hamlet Maliganga*, Eloani 170.(2).

Kangali Naminikmot Aktokhimaloaktot Atokniakpa?

Tapkoat *Aktokhimaloaktommik Maliga* atoktok tamainot ehomalogitaoyonot Katimayinit. Elakakhoni ehomaliorotaoyot mihanot kanrangoyot, kangititinin angirotaoyonik holiloniit pikoyaralaat, angirotit tamamik niroakninginot, holiloniit honatoinait katimayiit ehomalotigigiakaktangi.

**Titirak: Elaani
kaoyimanakatangitok
tahapna kaniloakhogo
atoknik.**

**Kaoyimaloangikovit,
apirilotit, nunakaktot
ekaktoiyiko
ekayoktingi.**

**Tohatiarahoakloni
kaoyimayakhanik
ehoakniaktok
katimayinot.**

Katimayit Katimaniit Holi Katimayralat Eloani Hamlet

Katimayit atannguqtuutiqaqpaqtut ihumaliurutitqaqpakhutik katimaliraangamik. Hapkuat katimaniit katimaqattaqtautitqaqtukhat malikhugu *Hamalatkut Maligait* ukuallu nunamingni Katimayitigut Pitquhiita Maligainnangit.

Ukuat *Hamalatkut Maligait* pitquihimayut uuminnga Maiyamit ilaa ilauqatauvagluni tamainni katimayit katimaliraangata, talvalu pitquittiarluni atannguqtuilunilu pitquhikhatigut maliktakhainni katimayitkut piyumayaitigut maligainnatigut talvalu huitkumi katimayini, una Maiyap Tugliriyaa ilaa ikhivautauaniaqtuq.

Una Maiya kiuvangniaqtuq katimayitkut apiqqutainnin pigiaqtitauhimagiyaanik katimayiyup katimayini. Uvaniluttauq una Maiya niruaqatauyukhauyuq, ilaa atauttikkuuqtuqaruikpat angiqatigiiguiqqata.

Ukuat *Hamalatkut Maligait* uqaqhimanninmata ilaa tamaita katimadjuhikhainnin katimaliraangata; katimayitkut aniguqtittiyukhat pitquhikhatigut maligakhainnin. Una maligainnaq atuqtauniaqtuq ilaa katimayitkut katimaliraikpata. Qanurluunniit, una pitquhikhatigut maligainnakhainnin makipkaiyungnanngittut talvaluunniit pitquhikhatigut atuqtauyukhani ukunani Hamalatkut Maligainni talvaluunniit ahiit aviktuqhimayuni talvaluunniit kavamatuqatkunni maligaliuqhimayainni.

Hivulliqpaaq Katimaniq

Munarilluaqtakhariyaa Maiyap ilaa katimatquinikhakkut hivulliqpaami katimanikhaannik ukiuq nalliraikpat tamaat. Una katimalraarnikhaq katimadjutauyukhaq qaangiqtinnagu ublut 28-nguyut niruaqqaqtillugit nunamingni, humiliqaaglu naniliqaaglu tainiaqtangannin Maiyaup titiraqhimanianni uvani ilanganni 23 ukuat *Hamalatkut Maligainni*.

Hivulliqpaamik katimatinnagit, atuni nutaat katimayikhat niruaqtauhimayut ilaa iqunngillutik uqattiaqtukhat havaariyakhamingnit talvalu uqaqatigilugu SAO-nguyuyq. Una iqunngilluni uqarniq uqaqhimayuyq ukuat katimayitkunni katimaqatauyukhaq ilaa piqpiarluni, pittiarluni talvalu ihumattiarluni piyukhaq, nakuatut kangiqhihimattiarluni havattiarlunilu, havaktakhait havauhikhat havagvingmi.

Katimayingorot

Ovanga, _____, atokponga atokloaktomik holi okatiakkonga haklongiloga (angiloni) uvanga, okpiriyaonikot holi atotiakniakpakat kaoyimayakat holi elihimayakat atotiakniakpakat Katimayiolonga Hamletngani Kimmirut. Guuti ekyonga.

_____ Katimayi

_____ Kammissanogotitaohimayok

Ilihimmattiaqtauyukhaq una katimayikhaq aittuutikhanik piyukhaunngittuq talvaluunniit akiliuhiakhanik piyungnannngitturlu ilaa nakuatuunnginnikkut pinahuarluni. Titiraqhimayuqtauq ilaa kitunigliqaak ihumaliuruti qarumik piyumayamingnit uqautigiyauniaqtuq pitquyauhimanitigut uvani *Inminut Agviarutiqarnianni uvanilu Hamalatkut Maligainnilu.*

Hivulliqpaami katimanianni katimayitkut, talvaluunniit qilaminnaq niruaqtaaqqata, una katimayiyuq tikkuqaqtaulaqtuq Maiyap Tugliriyakhaanin ilaa himmautigilugu Maiya una Maiya huittaraangat talvaluunniit havarungnaitpat havauhikhamini havagvingmi.

Katimaqattarningit Katimaniit

Katimaqattarnikhaannik piyariinngitpata maligainnatigut tamaita katimayikhat katimayini ilauqatauyukhat ihumaliuruti qarlutik ihuarnikhakkut ilaa katimaqattautikhatigut. Una angiqatigiiktauhimaniit titirarviqaqtukhaq ublunganin, ubluqhiutip ikaarninganin talvalu naniliqaak katimaviqarninganin atuni katimaliraangata.

Katimaqattarnikhaat katimadjutigiyuniaqtuq ilaa titiraqhimayumi maliglugu pitquhikhainni maligainnainni talvaluunniit katimayitkut angirutigiyaanni uvani hivulliqpaami katimanianni nunamingni niruaqtaarumik. Ukuat katimayitkut ilihimapkaiitiarniaqtut inungnut tatqaaniittunut katimatinnagit ublut pingahunin litturipkaiyukhauyut katimayitkut katimanikhainnin.

Atauttimiuyumik Katimaniit

Atauttimiuyumik katimaniit ilaa katimadjutauvaktut ahiinin katimanirnit. Titiraqhimayumi ilanganni 26 ukuat

Hamalatkut Maligainni, una SAO-nguyuyuk katimatquiyungnaqtuq atauttimiunikhakkut ilaa titirarluni tukhiqturluni Maiyamin talvaluunniit malruuyungnik katimayitkunnin tukhiqturumi.

Tamaita katimayit katimayitkunni ilitturipkaqtauyukhauyut titiqqakkut talvalu una titiraq titirniqaqtukhaq ublunganin, ubluqhiutip ikaarninganin talvalu naniliqaak katimavikhaannin talvalu hunanigliqaak uqautiqarnikhaatigut ilihimapkailuni piyukhauyuk. Titiqqap aadjikkutaanin tuniyayukhat katimayinut nalliqtinnagu 48-nguyut ikaarniit katimatinnagit. Una titiraq titiraqarvikkuuqtitaulaqtuq atunimut katimayitkunnut ilaa saivat (7) ublut qaangiqtinnagit katimavikhaannin.

Una Maiya katimatquiyungnaqtuq atauttimiuyukhatigut ilaa hivikittumik titirarviqarluni talvaluunniit uqarluni qanikkut, ilaa naammagigimikku ukuat katimayit titiqqakkut angirlutik titirarumik katimavikhaq nalliqtinnagu.

Upalungnarnikkut Katimaniit

Kinaliqaak katimayit katimayini titiraqhimayumi ilanganni 27 ukuat *Hamalatkut Maligainni* katimatquiyungnaqtuq upalungnarnikkut katimanikhainni ilaa katimayit ilihimagumik upalungnarniqarnikkut talvaluunniit hamalatkutigut upalungnarningannik. Titirait humunngaqqat talvalu naniliqaak katimaniarumik upalungnarnikkut ilaa ilitturipkaqtaudjutigiyauyukhat kitunulliqqaak katimayinut piyuminaqqat. Tahapkuat katimayini katimayit katimaqataukpata upalungnarnikkut ilaa katimayungnaqhiutiqaqtukhat.

Una “*upalungnarniq*,” naunaipkutiqaqtuq tadjainnamigluunniit hunauyumiglu aktuuti qarumi talvaluunniit aktuuti qarumi aanniarnikhakkut, hivuuranarnikkut talvaluunniit nakuatuurutikhaitigut inuit

talvaluunniit tumarluiyaqtaunikkut talvaluunniit tumarluiyainiarnikkut ingilrutinin.

Ilikkuurnikkut Katimaniit

Qakugunnguraangat, hunalliaqak uqautauvaktut ilaa umikhimavangniaqtut inungnut talvaluttauq, pigiaqtitaunikkut, umikhimayumik katimatquiniaqtut ilaa uqautigiyumayamingnik uqautiqarlutik. Ilikkuurnikkut katimaniit ilaa ihumaaluutigiyayunik uqautigiyayukhat talvalu uqautigilugit havaqatigiingnikkut ahiit kuaparisat tahapkuallu ihumaaluutigiyayut atuniittunin.

Katimayitkut nakuatuurlutik piyukhayut umikhimayumik katimadjutiqarniarumik ilaa amigaitpallaaqtunik umikhimayumik katimadjutiqainnarumik talvuuna ihuittumik ihumagiyaunginnarniarmat. Angmaumayumik katimaniit ilaa ihuaqtumik uqaqatigiiglutik piyukhaungmata illitturipkaidjutiqaqpaglutik inungnut tatqaani ittunut.

Pilluaqtaudjutigiyakhaat Katimayit Katimanikhaanni

Katimayitkut katimapkainiarumik ilaa hapkuninnga pihimayukhat:

1. **Katimattiaqpaglutik:**
Katimatquinikhakkut katimatquiyukhaq una kinaliaqak atannguqtuiyimin talvalu titirarvigiyaulutik katimayit ahiit piyayukhat. Katimaqattarningat ilaa titiqqakkut piyaaqanngittut talvani angirutini itpata talvaniluunniit pitqubitigut maligainnaini katimayitkut piyariiqhimagumik ublukhaaninlu, humunngaqtukhamilu naniluliqaak katimavikhainni uqariiqhimagumik.
2. **Piyariittiaqhimayumik Pihimayayukhat:** Una inuk

pilluanguyukhaq ikhivautaliuluni (Maiya unaluunniit Maiyap Tuglia talvaluunniit huitpanik, ikhivautaliuyukhamin niruaqtauhimayuq akunngannin katimayit) talvalu katimayungnaqhiunmi ittukhaqaktukhaq. Una katimayungnaqhiutit amigaitqiyayukhat ilaa katimayinin tamainnin, ilaa talvaniitpataluunniit huitpataluunniit. Una katimayungnaqhiutit ikiglidjutaumulimaittuq ilaa una ini inuittuqaqqat.

3. **Piyariittiaqhimayumik Piyayukhat:** Katimanikhaat katimaqattaqtautigiyakhaat maliglugit atuqtauyukhat kitunigliqaak maligatigut, pitquhikhatigut maligainnarni talvaluunniit kavamatuqatkunni pitquyauhimpata.

Una pitquyauhimanikkut ihumaliurningat ilaa ihuarnikkuinnaq piyayungnaqtut katimayitkut katimaliqqata ilaa umikhimannigilluni inungnut tatqaaniittunut talvalu ilaa katimayungnaqhiutit amiganngitpata.

Atuqtauyukhat Kavamatuqatkunni Pitquhiinnik

Una aturumalluaqtaat kavamatuqatkat pitquhiit atuqtaulluaqtukhat ilaa irinahunngillutik, pittiannginnikkullu, ilaa atuni katimayit uqaqtitauniarnikhaannik tuhaqtauniarutikhaitigut, ilaa naunairahuarlugit piyumalluaqtaannik katimayitkut, talvalu nakuatut pinahuarlugit pimanikhaat tahapkuat ikitqiyayutigut. Ilangit ikayuutikhat hapkununnga maligayukhanin:

1. Robert-kutigut Maligakhainnin (Ihuaqhaqtaaqhimayuq titirauhia)
2. Beaufort-kutigut Kavamatuqatkunni Maligakhat Titiravikhallu (Tallimaannik titirauhia)

3. Bourinot-kutigut Maligakhainnin
4. Auer-kutigut Pilluaqtauyukhat Kavamatuqatkunni Maligakhatigut Pitquhiit
5. Kerr unalu King-kut Pitquhikhatigut Katimanirnirmullu Tutqikhainirmullu

Malikhugit Kavamatuqatkunni pitquhiit maligait katimayit katimagaangata ilaa ikayuutigiyungnaqtaat ihumaliurutigiingnikhakkut ukuat katimayit.

Katimayiralaat Katimayitkunni

Una *Hamalatkut Maligainni* pitquinginnaqtut tikkuaqtuinikkut katimayiralaatkunni katimayitkunni ilaa nakuatuurlutik pinahuarlutik. Katimayini katimayiralaatkut katimayiqaqpaktut atauhirmik katimayini ilauyumin talvalu qaffiuyunigliqaak nunalingniittuqatauyunin tikkuaqtuqhimayaannin katimayitkut; una tikkuaqtuqtauhimayut ilaa talvaniipkaqtauyukhat maliglugit pitquhitigut maligainnainni. Una Maiya naunaittumi uvani *Hamalatkut Maligainni* ilaa ilauqattaqtukhauhimaniaqtuq tamainni katimayiralaatkunni katimayitkut.

Katimayi taimailiyoknaktok, atoklogo maligat, toniyoknaktai hangiyotiminik, havaktani holiloniit kanoriliokataktaminik katimayiralaat katimayinginot. Kihianik Katimayit, TONIHUYOKNANGITOT havaktaminik:

- Hangiyotiminik kangiyotininik maligaknik.
- Oniktitonangitot, atoroititiloni, holi tikoalotik homitoinak hivoliktioyomik titiraktimik.
- Hangiyotikakloni angirotikot elihimaniaktonik kiinaoyanik.

Katimayit tunihiyukhat okamaniknot holiloniit pikotit tahapkoat kaytiyakhat holi maligakhat tapkoat katimayiralaat takoniamagit okaotiyaoyuktavamik eloahronamagit

Maliktaoyoknaktok Katimayit Katimatilogit

Okalimaaktaoyohak katimayinot tamna *Nunavut Nunalingnut Katimayit Makpiraangit* paipak. Tamna eloakhaktaovok tonihihimamat tohagakhanik katimayinot holi havaktotot hamletmi kaoyimaniakmata kanok katimayit katimakataktot.

Katimayit katimagiakakpata homik katimayikatikakniat, ayigingitot katimaniit atoktaoniat niroakniakpata holi titirataoyingi niroaktaoyot okaohiyot. Holiptaok, maliktaoyoknaktot eloakhainimik katimaniaktot titikat eloahiningi tahapkoat katimayotikhat, katimayotit holi malinik maliktakhaliokloni okataohimayot.

Pihimangikovit malitaogialit titikanginik taphoma *Nunavut Nunalingnut Katimayit Makpiraangit*, ehomatak titirakvikmi apirilogo piyomayot.

Hivolioqataqtot atoktaoningi mikhanot Katimayit Katimatilogit

- Katimaniit malikgiakaktot maligaktigoktonik
- Katimanik pigiakloni holi onkloni taiyaohimayomi (katimagiakakpata nuutikut nuutaogialik)
- Eloakhimatiaklotik katimanik hivoani
- Aolatitaotiaklotik
- Katimayotaoyok katimataakpata kanoriyotiginiaktanga maliktaotiakloni
- Katimayit eloakhimatiaklotik
- Katimayit havakatigiiklotik katimalotik.

katimayiralaat eloahinikmot. Tahaphoma mikhanot, katimayiralaangi katimayit katimainaktohaovot okamakatikakniakmata katimayinik tahapkoat okamayutikhat okamayotaoniakmata.

Katimanigit katimayiralaat maliktakaloaknatik katimakataktot. Katimayiralaat okamayumalirangamik okamakataktot, taimailotik namaktok kihianik ahingi elaoyot okamayomayot okamayoknakpata. Ekhiwaotak holi okamakataoyoknaktok holi ehomagiyanginik apirikatakhogit niroaktaoyohap mikhanot okamakakhotik.

UQAMAKATIQTIAQNIRMOT ATOKTAKHAT

Tapkoat elaktit katimayit, pitiaklohi. Tahapho maikhanot uqamagianiahaklotit tapkoat ehomagigiaklogit:

- Tahapna ukamayotiginiaktait holiyok
- Aniktitiniangitok honatoinaop enuhinganik

Okamaniaktait hugluhimanikpat holi ahiroktiniiaqpat, okamangilogo

Pitaoyomik katimanik holi okamakatigilogit tahapkoat niroaktot toohatiarotimik attoktok. Tapkoat elaoyot:

- Apihokataklogit kaoyimaniaravit tokihitiaktat (“Ihomalotigiyat tamna...holiloniit, “Ovapnut okamayotiginahoaktat tamna...”)
- Ihomagitiarahoaklogu okalaniahaklotit
- timinot aktokhiyot namagiatilogit
- Pitiaklogit honatoinaop okamayotigiyangi
- Okamayotigilogo okamayotaoyok, ihomagingilogo naliata okaohinga holiloniit tokilioktanga

Okamanik tokikangitok taimailititiyoknaktok”

- okamayotaoyok tukihilogo ayoknaktok
- atokpat okamaloni kaoyimayaongitonik, elihatiakhimayot kihianik okamanginik holiloniit naitilogit okahiknik
- Tokihitiarahoaklogo timingata kanorininga
- Timingata ahoroninga – okamayok ningahimanikpat, okamayotaoyonik

tohaatiangitokhaovok holi okamayotaoyok tokitiangitahakriva

- Tohatiingitokhaovot holiloniit okaohioyok kamagingitanga – ahinginik tohaaloni nipikapalaakpat holiloniit kamagiloni ehiktomik holiloniit aniyokakpat

Ihomalogotaoyot Okamayotigitaokpat Ahianongangilotit

Ehomaloknik atoktaotakpat, akonarotaoyok ahianonganilohi, angirotiginago niroaktogaloaktotit pigiatitaoyok holiloniit attoagaop.

Okamayotiginironi niroaktonot ehomalioninga kangitilog atoktitiyonaktok okpiriyaohoknirmik holi ninganikmik holi ehosititiniaktok eloani katimayit. Katimatilogit ehomaaloktaoyonik pitiangigohoinarovit holi tahapna niriokataktonik ehomagikataktangi nalolikniat nunagiyani holi kamariloangikoni titiraktioyop ehomataoyop tahapkoat kamayoknaktai aolaliktitiloni nutaakmik atoakmik ekayotaolonilo katimayinit ehokniangitok. Tamna taiyaoyok “okamayok ataohikmik nipikakhoni.”

Kamgilogit tahapkoat Ehoariyaongitot

Katimayiolotit katimayini, havagotikakniaqtotit ehoariyaongitonik. Havva elai ekayorotioniaktot elinnot:

- Tirarvingmiitot holi havaktit elihaktitaoyokhaoyot ehoariyaongitot mikhanot. Havaktit holi emakmot akhalotimot aolayok hivoliolotik ehaoriyaongitonnik okaktitaoniak taphomangat ehoigohoktommit nunalikni
- Ehoigohoktommit okamaviogovit ehomait nammatigiaklogo
- Akpiotilogo ehoikhaktok oqamaqologo ehomataoyommot titirakimot. Tamna titirakti eloahiniakpa, eloakhiyonangikomiok, akpiotinaikpai Mayorlu holi katimayit.
- Kanot kioyaoniak, akpiotilogo tamna ehoigohoktok

Kamaginic Tahapkoanic Nutaaknic Tohakviit Havahoni

Okalavionirovit nutaknic havaktimit hilatakmeotamik nunavit holiloniit nunavit eloanit nunagiyavit, kanorilioriakakpit?

Katimayikatigiyatit okamayoknaktommik notaakmik toharomayonik – tapkoat Mayorluniit gavamaliokniop mikhanot holiloniit ehomata titirakti okamayotaoloariakaktonnik – elinot ehoakniaktok tamna toharomayok okamakologo okaktigiyaktinnot kaoyimaniaraphi taimainginak atokataktohi honatoinak hivaniknikpat. Hivaniktaogovit akpiotilogo honamot okamayoknaktot. Kihianik, ehomangilotit tamna akiriyok kiogiakaktat tavvaoyok. Ehomalotigilogo kanoritommik toharomayok holi titiraklogit kiyotaoyoknaktokhanik. Ehomagilogo tamna toharomayok toharomaya toaviktokhaovok kihianik akpiotilogo katimakatigiyoknaktat katimanik evvit ehoaktomot.

Tahapkoat holi atoroknaktatit mikhanot toharomayot havaktaminot:

- Elinnot tarakhimayomik kihianik okamakatigilogo – ehomalogit

kanoriliorotiginiaktai katimayit ehomaliotakpata

- Elai katimayit elaoyot holiloniit ehomata titirakti elihaktitaokaklogo kaoyimaniakmata
- Tamakmik okamayotaoyot toharomayonot havakhotik ehomagiyaoyokhak okayayotaoyok “titrakhimayoniitgialiit tamainot katimayonot tohaktaogialiit”
- Kovianaktommik tohaktakhakarovit, nunagiyayoni ulapkinianik holiloniit ayigiyaongitomik holigophi, titirakhimayomik tohaktahamik titiraklogo holiloniit hivaniklogo nutaaknic tohakviokatakot havaktaroni tohagakhak. Tohataoniatokhaovok
- Haklotaililotit tohaktimot
- Atoronakpat, nipilioklogo okamayotit holiloniit karitaoyakot titiraknirovit haviktitaililogo holi tohataokataktonitilogo holi tohaktaoyomayot titikait karitaoyakot pihimalogit nipiliokhimaniamat okamayotaoyok
- Okalakatangilotit “Okamaniangitonga” tukiyaoniaktokhaomat honatoinakmik tohakoyingitotit

Atkonarota Pitaoyomik Okamakatikaknic

Katimayiotikakniit atotiakniak katimayiolotit kanok okamakatiaknic katimayiokatinot holi niroakataktonnot. Okamagovit okamakatikaklotit atahikmot holi amihonot holiloniit tohaktakhanik titirakhimayokot, nalaotikot, tevekot, holiloniit karitaoyakot, kanok okamatiarotigiyak nalonaiktaoniak nunakatinit – pitaokpat holiloniit pitaongipat.

Toaviengilotit

Qayagigiakaktotit kihianik atotiaromalogo okamanik, ehomalotigilog okamayotaoyok ehomaliotit holi ehomagilogo tammaita kiyotikhatit takotiaklogit. Koyagilogit okamavigiyatit tonihiyotigiyanginot kihianik kayagikologit tapkoat katimayit ehomalogiakaktot okamayotaoyonik holi akpiotilogit kaoyihaktaoniakpok okamayotaoyok. Ayinga atoktaoyok apikhotioyonot, piyaoyomayonot, holiloniit toniyaoyotit okalaotikot tohaktatit, karitaoyakot, holiloniit ahingi.

KIINAUYALIRINIQ KAMANIRQ

Tadja Kiinauyaqtuutit

Ukuat *Hamalatkut Maligait* pitquihimayut tamainnut katimayinut, atuliqtinnagu kiinauyaqtuqtutigit ukiungani, atulirahuaquilutik kiinauyaqtuqtuutikhakkut. Una kiinauyaqtuqtuutikhakkut iluaniittuqaqtuq itqurniarutilingnik kiinauyaliurnikhaatigit niuvrutikhaatigullu tadja nutaanguyuq kiinauyaqtuqtukhatigit ukiungani. Hapkuat ilaqaqtut niuvrutaayunik atugaqarnikkut akiliqhnikhaatigit, akityunik niuvrutikhaatigit, talvalu hannaiyariiqhimayutigullu havauhikhaannik ikayuutikhaanniglu hamalatkut.

Ukuat katimayitkut hannaiyariiqpangniaqtullu itqurniaqhimanikhakkut kiinauyaqtuqtuutikhamingnik ilaa talvani ukiungani ukuninngat laisitaarnikhatigit, kavamatkunnin tuniyauhimanirningannin, kaantraalirinnikkut, amiakkuqtuutinilu aippaanganimin ilaa atuqtauyukhat uvani ukiungani niuvirnikhakkullu talvalu tamainnin kiinauyaqtuqtuutikhakkut.

Una kiinauyaqtuutikhakkut pitquhiit ilaa ihumagiyaullaqaqtut katimayitkunnin havaariblugit ukiuq tamaat. Una kiinauyaqtuutikhakkut ihumagiyaullaqaqtukhaunngittuq ilaa katitiriniinnaunngilluni, nalaumanuarlugit kiinauyaqtaarutit niuvrutaunginnaulutiglu. Talva kihimi, takuurutigingmiluguttauq kinguvaniittunik kiinauyaqtuutaavakhimayunin talvalu tikittumayatilgu ihumagilugit talvalu

piyumayuyut ihumagilugillu tadja atuqtullu atuqtauyukhallu kiinauyaqtaarutikhathat. Una kiinauyaqtuutikhakkut pitquhiit nutqayuitturlu talvalu uyaqqami titiraqhimanngittuq, ilaa tahapkuat kiinauyaqtuqtuutikhathat ihuaqhiyayungnarmata anigutikkut.

Tamaita katimayitkut piyukhauyut, anigutikkut, tikitinnagu kiinauyaqtuqtuutit ukiungat, atuqtittirilutik kiinauyaqtuqtuutikhanik uvani kiinauyaqtuqtuutit ukiungani. *Hamalatkutigit Maligaq Ilanganni 136*

Kiinauyaqtuqtuutikhathigit Munaqhiniq

Atauttimiktitaluraangata kiinauyaqtuutikhathigit aturutikhaannik, katimayitkut parnaiyaivalliavaktut ilaa ikayuutikhathigit niuvrutikhathigit uvani tadja ukiungani atuqtumi. Una kiinauyaqtuutikhakkut ingilrutaavaktuq ilaa niuvirnikkullu talvalu pittaililugit hamalatkut ilaa kiinauyaqtuqpallaaqtailinikhakkut tahapkununga ilaa titirariiqhimanngittunin uvani kiinauyaqtuqtuutikhathani. Hamalatkut kavamait ilaa havautiqarungnainmata kiinauyainnatigit aturlutik. Kiinauyainnait takunnarniqarniaqtut tikinnualiqqat ublukhaa tunihinikhakkut. Kiinauyaqtuqtuutit aturutait ilaa aulattiarningat aallanngulimaittuq talvani ukiumi. Munaqhittiarniq naunaipkutauniaqtuq ilaa hivikittumin-aturutikaani atukkatigit ilaa avatqunahuannngillugu talvalu kiinauyatigit katitiriniq ukuninngat hivikittumin-

aturutikaani amigaittuliurutikhaat ilaa aturluarlugu piyumayaat.

Kiinauyaqtuqtuutikhatigut munarittiaqtauyukhat ilaa kiinauyait pivaallirutikhainnin talvalu niuvrutigiyaakhainnin nalaumattiarnikhaannik talvalu takuuriyauqattaqtuk-hauyurlu, atauhiiqturlutik tatqiqhiunmi atauhirmi, ukunatigut angiqtauhimayutigut tatqiqhiut tamaat kiinauyaqtuqtuutit naunaipkutainni talvalu una kiinauyaqtuutikhakkut ilaa ihuaqhaqtauyariaqarniarungnaqhiyut. Hamalatkut Maligait Ilanganni 139 uqauhiqaqhimayuq

“Kinaliqaak inuk niuvrutiaqaktukhaunngittuq kivgaqturlugu hamalatkut kuaparisangit ilaa haffuminnga ilaqanngittunin talvaluunniit nalaumanngitpat kiinauyaqtuqtuutikhat uvani kiinauyait ukiungani.” Niuvrutit avatqutpata kiinauyalirinikkut, una kiinauyaqtuqtuutikhaq ilaa ihuaqhaqtauyariaqarniaqtuq talvalu angiqtauyariaqaaq-tuqtauq aniguqtuinnikkut katimayitkunnin.

Kiinauyaqtuqtuutikhakkut Pitquhiit

Una nakuatuuqtuq kiinauyaqtuqtuutikhat pituhiit amigaitqiyaukpat ilaa haavitauhimayumin maligaliurnikkut titiratigut ilaa aviktuqhimayutigut kiinauyanin niuvrutautaaqhimayutigut talvani titiraqhimani. Una nakuatuuqtuq kiinauyaqtuqtuutikhat pituhiit naunaipkutaqaqtut qaffiuyunigliqaak atuqtaunikhakkut ilaa hapkuanguyunin:

- Eloatikataqlugit uqaqatigiqattaqpaglugit nunaqatigiyaait okaknikot
- Maliktakhat hivolikmot atoknianot eloahaklogit: atoromayakhi holi takoyaoyomayot
- tautuqquurlugit kiinauyaqtuqtuutikhakkut ihumaliurutainnin malikhugu qanurinningiiniglu qanurittaakhainikhakkullu

Atteinaktot Katimayioloni

Hitamauyut naunaittut pitquhikhaat kiinauyaqtuqtuutikhakkut pitquhikhaatigut katimayit taimaitokat:

1. **Katimayitkut makipkaiyukhat tikittumayamingniglu havauhiriyumayamingniglu ilaa tikkuuqtuutikhaitigut ihumaliurnikhakkut**
 - a. Taorimalogi nunalingni piraoyomaronik, pilraaqtakhamingnik, akiraqtuutiginiaqtamingnik havauhikhamingniglu
 - b. Ilitturinahuarlugit pidjutikhallu akiraqtuutikhallu ikayuqtuutikhatigut, akituyunut niuvritikhatigut aulapkaittiarnikhakkullu
 - c. Pivallialirlutik tuniqhailutiglu tikittumayayunin havauhikhaitigullu
2. **Pivallialirlutik Tikittumayagullu Havauhikhatigullu Atuliqtakhainin**
 - a. Atulirlutik Kiinauyalirinikhakkut maligainik
 - b. Pivallialirlutik havauhikhanik, ikayuutikhanik akituyutigullu maligakhainik parnaiyautikhainniglu
 - c. Pivallialirlutik havauhikhanik ikayuutikhaniglu ilaa nalaumayumik maligarnut parnaiyautinullu
 - d. Pivallianikkut Aulapkaidjutikhaatigut Pinahuarniq
3. **Pivallialirlutik kiinauyaqtuqtuutikhakkut nalaumayunik piyumayainnin tikittumayamingnik tikinnahuarlugit**
 - a. Pivallialirlutik pitquhikhaanik parnaiyautikhatigut aturutikhaininlu kiinauyaqtuqtuutikhatigut
 - b. Pivallialirlutik takuurilutiglu kiinauyaqtuutit pivikhainnin
 - c. Nallirniqaak piyumalluaqtamingnik atuqtittinahuarlutik kiinauyaqtuqtuutikhatigut
4. **Takuuriniit, ihivriuqhiniit havauhirnik talvalu ihuaqhainiq**
 - a. Takuuriniq, qimilruuqhiniq, ihivriuqhiniitigut havauhirnik
 - b. Ihuaqhaivaglutik ilaa ihariattiniit ihumagilugit

Una kiinauyaqtuutikhakkut pitquhiit uuktuutikaffuunngittuq ilaa nalaumapkarnahuaqhugit kiinauyaqtaarutinin niuvrutininlu atauhiiqtuqhutik ukiuq tamaat, talva kihimi aturutittiaqtauyukhaq ilaqaqhunilu amigainnikkut-ukiunin parnaiyautiqaqhutik ilaa tuniqhaidjutigiblugit ikayuutinin tunngaviqaqhutik tikittumayamingniglu havautikhaininlu. Una nakuatuuqtuq kiinauyaqtuqtuutikhakkut pitquhiit hivumuupaktut nalaumaniqarnikkut niuvrurutaitigut pinahurritutik.

Kiinauyaqtuqtuutikhakkut Tatqiqhiutaat

Una kiinauyaqtuqtuutikhakkut tatqiqhiutaat ikayuutaulluarniaqtuq ilaa nalaumanahuarnikhakkut kiinauyalirinirmut. Katimayitkut atuliqtukhat kiinauyaqtuqtuutikhakkut tatqiqhiutaannik ilaa hapkuninnga naunaipkutiginiarumikku:

- Nunalingni uqaqatigiqattarnikhakkut; tikittumayaitigullu piyumayaitigullu hamalatkut makipkainahuarlutik;
- Eloakhilogit atoktaoyomayot holi takoyaoyomayot nunagiyaoyop mikhanot
- Titirariirugillu kiinauyaqtuqtuutikhakkut tunngaviqaqtunin tikittumayamingniglu havauhikhamingniglu;
- Takuurilutiglu ihumaliuqpaglutiglu kiinauyaqtuqtuutikhakkut mikhaagut;
- Kiinauyaqtuqtuutikhatigut Angirutait (pigiakniahaktologo ukiokmot atokniamot, atuliqtinnagu April 1);
- Talvalu takuuriniq kiinauyaqtuqtuutininik (hitamaiqtullutigluunniit malruiqturlutigluunniit ukiuq tamaat).

Havaqatigiittiarlutik katimayitkut unalu SAO-nguyurlu malittiarlugit kiinauyaqtuqtuutit tatqiqhiutaanni ilaa havaariyayukhat pittiaqtauniarumik. Atuttiarlugu una tatqiqhiunmi

Kiinaoyat Titiraktaohimayot Elihaitingi

Pitauyok atovikhak tokitiaromagovit Nunavut Gavamangita takoyomayai mikhanot kiinaoyat titiqangi tamna *Nunavut Kiinaoyanot Titikat Elihait*. Piyaoyoknaktok karitaoyakot tavnani https://www.gov.nu.ca/sites/default/files/using_the_manual.pdf

titirariiqhimayut ilaa kiinauyaqtuqtuutikhat ihuatqiyami havauhiqarniaqquuqtuq. Iniriiqhimanikhaat tukhiqtuutit angiqtakhariyaat Minisitaup ilaa ihuatqiyamin pivangniaqtut talvalu kiinauyaqtuqtuutikhat tatqiqhiutaat atuqtaugumi nakuutqiyauniaqtuq, talvuuna tahamna kiinauyaqtuqtuutikhatigut pihimangmat – aulapkaidjutigittiarnahuarlugu pihimangmat.

Atukkirniq

Titiraqhimayumi uvani ilanganni 149 haffumap *Hamalatkut Maligainni, 2003*; hamalatkut kuaparisat piyungnaqtut, maligainnakkutigut, atukkilaaqtut 10%-nguyumik kiinauyaqtuqtuutaitigut naunaipkutarilugu ilaa avatqulimaitaalu ukiuq atauhiq; una atugariyaat akiliffaaqtauyukhaq ukiukhami. Hamalatkut kuaparisat atukkirumagumik atauhirmik ukiumik, maligainnaat angiqtautaaqhimayukhaq Minisitaannin Nunalingni Kavamaliriyutkunnilu (*Hamalatkut Maligait* ilanganni 150.1).

Kiinauyaqtuutikkut Naunaipkutait

Maligialiit eloakhiyaohimayot kiinauyaqtuutikkut naunaipkutait titirakhimayot *Hamalatkut Maligait*, Eloani 144. Una SAO haavitittiyukhaq katimayitkunnut, tatqiqhiut tamaat, tutquumaviuttanin naunaipkutainik talvalu

tatqiqhiut tamaat kiinauyaqtuutikkut
naunaipkutainnin atahimayuqaqtukhamin
Naunaipkutaanik Kiinauyaqtuutit
Naniittaakhainnin, Naunaipkutaanik
Kiinauyatigullu Niuvrutailu talvalu
titiraqhimayuni kiinauyatigut nalaumadjutainik
hulidjutainiglu.

Una Naunaipkutaanik Kiinauyatigullu
Niuvrutailu takunnaviqaqtukhat tamainnik
kiinauyaqtuutiniglu niuvrutauvaktuniglu uvani
tatqiqhiunmi ukuallu tutquummavingmiittutigit
kiinauyallu nalaumadjutait ilaa
ihuaqhaqtautaaqhimaliqqata. Katimayitkut
piyukhaugaluit, anigutiqtaaqtigut,
uqariiqhimayukhat pitaaqhimayulirilugit
tahapkuat naunaipkuttat. Katimayiqatauyut
tamaita ilihimattiaqtukhauqattaqtukhauyut
hamalatkut kiinauyaqtuutait naniittakhaita.

Takuuriniq

Ukuat katimayitkut tamainni hamalatkutigit
pihimayukhat, aniguqtautarutikkut,
takuuriyukhamin tikkuuqatuiyukhat ilaa
naammagiyaanik uumap Minisitaup. Tamaita
katimayitkut titirarlutik naunaiqhipkainiaqtut
Minisitamut ilaa tikkuuqatqhimanirmingnik
talvaluunniit ahivainirmik takuuriyimin,
qaangiqtinnagu 30-nguyut ublut kinguani
tikkuuqatuinikkup ahivainikkulluunniit
(*Hamalatkut Maligait*, Ilanganni 145).

Una takuuriyi unipkaaliurutiginiaqtaa
haffuminnga kiinauyalirinirmut naunaipkutaanik,
havaarihimayaitigut aulapkaiyitkut,
tautuktittiyiginiaqtaat kiinauyatigut
naniittaakhaita ukuat hamalatkunni.
Una unipkaaliuqhimayaat malikhugu
angiqtataalaaqhimayutigit kiinauyaqtuutiniglu
takuurinikkullu pitquhikhaannik ukuat
hamalatkut.

Una takuuriyi pitquyauhimayuq, uuktuutaubluni,
ihivriurlunigit makpiraat, kiinauyaqtuutait
talvalu titiraqhimaniit hamalatkut ukuallu
katimayitkut, havaqataillu pitquiyianinlu
makipkaqtauhimayunin katimayitkunni
aulapkaivaktunin hamalatkut kiinauyaqtuutainnin
talvalu unipkaaliurvigilugit katimayitkut
uvungalu Minisitaannut Nunalingnilu
Kavamaliriyitkullu uvungaluunniit kivgaqtianut.
Hapkuat tikkuuqatqututikhat parnaiyaqpagait
Nunalingnilu Kavamayuliriyitkunnilu ilaa
Minisitaup pitquhimayaitigut.

Kiinauyaqtuutingillu

Itqaumayaulluaqtukhat ilaa hakugiktumik
Katitirinikhakkullu/Kiinauyaqtuutingillu
Pihimaniit maligainnaannik angiqtauyukhat
katimayitkunni. Hamna aturutikhaatigit
havaktit ilaa katitirinikhakkut atukkanik
talvalu tautungnaqtuq ikayuutait katimayitkut
tahapkuat aulapkaiyit ilaa havaariyamingnik
havagahurrinningiinnik.

Katitirinngitkumik atukkanik atugauyut
hamalatkutigit kavamanginni ilaa
amigaqtitiginiaqtaat kiinauyainnanik talvalu
akiliqhinahuarniarumiktauq ukununga
niuvirvigivaktamingniglu havaktiinullu; hamnalu
ikayuutikhatigit tunihidjutigilluangulaitaat
piliriarutikhanik ikayuutikhaniglu nunalingnut
inuutainnut.

Kiinauyaqtuutit pihimayutigit katitiriniit
akiraqtuutauvaktut ilanginnut hamalatkunni.
Una Hamalatkut atuqhimayatigik aturlugit
kiinauyatigut pihimaniinnik ilaa taimaittumik
pihimakpata. Ilaa kiinauyaqtuutinik
pihimanngitpata maligainni ilaa titirarlutik
piyukhaugaluit talvalu katimayitkunni
angirutiqarlutiglu ikayuqtiqarlutiglu
piyungnaqtut.

Kiinauyallu Piffaarvigiyakhailu

Tamaita hamalatkut kiinauyaqtuutuutikaqtukhat ilihimayauhimagumik haffuminnga hamalatkut kiinauyaqtuutuutikhainnin ilaa tamainnik atauttikkuuqhimayumik pigilluaqtaannik hamletkunot.

Ilanganni 142 Hamalatkut Maligainni). “Una Katimayitkut piyungnaqtut maligainnatigut, makipkaiyungnaqtut atauhirmigluunniit amigaitqiyani gluunniit kiinauyaqtuutikhanik ilaliutigilugit hamalatkunni kiinauyautait ilaa hulilukaarutikhatigut talvaluunniit kitumigliqaak piyumayainnik pinahurrinniarumik.

Ilanganni 143 (1). Una katimayitkut makipkaiyumagumik ahianit kiinauyanin ilaa piyariaqaqtut maligainnaliuqhimayutigut. Una maligainnaq hapkuninnga ilaqaqtukhaq:

- atiqatukhaq una kiinauyaqtuqtukhaq
- aturutikhaalu haffumap kiinauyaqtuqtukhap
- kiinauyaqtuutikhaq taamna humigliqaak ilaqarniaraluaqqa
- aturutigilluaqtakhaat kitulliqaak piffaarutikhatigut ilaa makipkaqtauniaqtukhat haffumap kiinauyaqtuutuutikhatigut
- atuqtauyukhat atannguqtuqtuinikhaatigut havauhikhaat haffumap kiinauyaqtuutikhatigut ilaa katimayitkut ihumagilluaqtainni talvaluunniit pitqulluaqtainni.”

Ukuat kiinauyaqtuutikkut aturluaqtauvaktut ahiitigut Hamalatkunni Kiinauyaqtuutainni ukuanguyut Imiqtautiit Anaqtautiillu Kiinauyaqtuutait ukuallu Nunaliqinikkut Pivalliadjutikhaatigut Kiinauyaqtuutait.

Atuganigahuanninnikkut:

Takuurilugit kiinauyaqtaanguyutigut pivikhaainnin –

kiinauyaqtaaqhimayut takuuriyauyukhat ilaa ikayuutinik tadsa ikayuutauvagiakhaita. Immaqaak akikhaillu akikhatigullu pitquhikhaat hamalatkut havauhiannin akikhivallaanngittuq qangaraaluk. Tadsa akikhaillu akikhatigullu pitquhikhaat havauhikhatigut aturnianngitkumik akittuutigiyauniarungnaqhivut.

Takuurilugit niuvrutauvaktut – ihuaqhivaallialirumik havauhikhakkut ilaa akikhivallianiarungnaqhivut niuvrutikhat haffumani. Qiniqhiahimmaarlutik

niuviqpallaarnahuanninnikkut ilaa aallannguqpallianngillugit ikayuutikhat inungnut.

Ublumimuuqhimayut kiinauyatigut Nalunaipkutait –

Ilihimmattiaqtuyukhat tahapkuat kiinauyatigut naunaipkutait anngutihimayukhat nalaumattiaqtukhallu. Una hamalatkut kinguvaqhimakpata malrunngluunniit pingahunigluunniit tatqiqhiutinin tunihinahuarnikhakkut kiinauyatigut naunaipkutainnik ilaa atugaqaliqpallianiarungnaqhivut talvuuna qaffiuyunigliqaak tatqiqhiutinin ilitturiyaunianngittungnaqhivut. Una hamalatkut haffumunnga upalungnautiqarniarungnaqhivut

qanurliqaak atugaiyarniariakhaita talvalu ilaa kinguvautiginiaqquuqtaat tahamna. Nalaumayuniglu anngutigihimayullu kiinauyatigut ilittuqhautigiyariaqaqtut ilaa atukkiqtturnaaitumik piyumagumik.

Kiinauyat Atoktokhat – kiinauyaqtuutuutikhatigut takuuriqattaqpakkumik ilaa munaqhittiarniarumik niuvrutikhatigut nalaumaniinnik talvalu ilitturiyariarniarumik atugakhanik pitinnagit. Kiinauyaqtuutuutikhat takuuriyauqattaqtukhauyut tatqiqhiut nalliraikpat naniiliriakhaita talvalu uuktuqattarlugit ihuaqhinahurrillugit ihuinaaqhimayut tahapkuat atukkiutigiliqtauvaktut.

Imiqtautiit Anaqtautiillu Kiinauyaqtuutait: Havauhiat hapkuat Imiqtautiit Anaqtautiillu havaariyauyut ilaa atauttimiupkaqtauhimayut uvunga Imiqtautiit Anaqtautiillu Kiinauyaqtuutainnut. Hapkunatigut ilaa takuyungnarniaqtat qanurliqaak hamna havauhiq pivallianiqaqqata kiinauyaqtuutiqarnikkut talvalu ikayuutigivagaat katimayitkut aulapkaiyitkullu ihumaliurnikhakkut kitunigliqaak aallannguhiniarumik ilaa nakuatut piliriarutinik pivallianiarumik. Ukuat hamalatkut pihimayukhauyut atiliuqhimayumik Nunalingni Ikayuutaitigut Angirutainnik ukuallu GN-kut haavititihimavakkamik hunanigliqaak niuvrutikhanik ilaa atukkiutyungnaqtainnin ukununnga Imiqtautiit Anaqtautiillu Kiinauyaqtuutainnut

Nunaliqinikkut Pivalliadjutikhaatigut Kiinauyaqtuutait: Havauhiat hapkuat Nunaliqinikkut Pivalliadjutikhaatigullu Aulapkainikhaatigullu havaakhat ilaa atauttimiupkaqtauhimayut uvunga Nunaliqinikkut Pivalliadjutikhaatigut Kiinauyaqtuutait. Ukuat amiakkut/atukkat nungulvianni ukiup ilaa atuninngaahimayut piliriarutitkunnin atauttimiupkaqtauhimayut uvunga kiinauyaqtuqtuutainnut takunnaqtumik tamainnin amiakkut/atukkat kiinauyaqtuqtuutainni.

Una katimayitkut piyungnaqtut aniguqtitauhimanikkut atunikkuuqtittiyungnaqtut kiinauyamin makipkaqtauhimayumin nalaani Ilanganni 143 (1) ilaa piffaarvigiyakhait qakugunnguuqqat pivikhaanni. Una ilikkut kiinauyaqtumi tutquummavingmiittumik kiinauyaqtuutilgit ilaa atuni piffaarutiqaqtukhat. Una kiinauyaqtuqtuutikhat kiinauyaqaqpallaanngitkumi, titiraqhimaniqaqtukhaq naunaittumik uvani kiinauyaqtuqtuutit naunaipkutainni.

Hapkuaninnga hamalatkut pingahuuyunik piffaarutiqaqtukhat:

- 1. Ingilrutit Piffaarutainnin** – Tammakmik Hamlatkut piqariaqarqtot Ingilrutit Piffaarutainninik. Tahapna illikuuturq, attoktitaolirqturq piquyakut, akilirqtuktaoyurq kiinaoyanot attongitonot akhalotinot okiomi attaohikmi, holi 25%-nguyunik kiinaoyaliorotinganot ahingi akhalotit akilirqtotaolotik attoktaokpata, ahingi gavamaoyot, ahingi katojiqatigiit, holiloniit naminirminot (akhalotiqangipat ahiani atoktaoyoknarqtonnik nunagiyaoyop illuani). Hamlait holi titirahimagiaqarqtot kinaoyaliorotioyunik holi kiinaoyanik attoktaoyonik tahamangat akhalotit attoktaoningita mikhanot, holi tahapkoat titiqat kiinaoyaliriyimot tahaphoma aolitainot titirakhimayot.

Iloakharningi akhalotit Piquitit – Tammna aolayurq atturqtok kihianot akitoyot akiliinianot niviotaroningnot holiloniit ahirurqnirpat nutap takonani akhaluutinot. Akia iloakhaqtaoninganot akhalotiop holi akkilirqtoktaoniaq hamlatkut aolatitanginot. Ahirotoqamarinirpat akhalotiop illaanik, akilitaoniarpok nalliukkumaakot aolatitaoyomot akkiligakhamot illuarniartok.

- 2. Imiqtarniq/Anaqtarniq Akhaluutainni Piffaarutikhait** – Hamna piffaarnikhaq himmautigiyayukhanik imiqtautiniglu/anaqtautiniglu akhaluutainnuinnaq pihimayut. Ukuat Nunalingni Ikayuutikhatigut Angirutait qaffuyunigliqaak nuutirivaktut ukiuq tamaat. Angiqtauyariaqanngittut CGS-kunnin aturniarumik kiinauyaqtuutinik piffaarutainnin; qanurliqaak,

maligainnait aniguqtitauhimayahariyaat niuvrutiqarniarumik nanminiriyakhaannik hamalatkut.

3. **Nunaliqinikkut Pivalliadjutikhaatigut Piffaarutait** – Tamaita kiinauyaqtaarutit niuvqittinikkut, atuqtittinikkut talvaluunniit ahiqpainikkut nunaliqinikkut ilaa uvunngaqtavuktukhat piffarutiqarvikhami. Niuvrutavuktut haffuminngat piffaarutimin ilaa pilluarniarumik talva/talvaluunniit pivalliadjutiqarniarumik nunatigut hamalatkutigut. Titiraqhimayumik angirutiqakharvigiyakhaat Minisitamin ilaa ahiitigut niuvrutiqarniarumik uvanngat piffaarutimin.

Amigarniit

Malruuyuk huurlikiaq hamalatkut amigautigiliqpakpagit.

1. **Niriugiyaunngittut niuvrutit:** Takongoaklogo, Ilvit karitaoyat kangataoyotinga ahiqnikpat.
2. **Pittiaqhimanninnikkut kiinauyaqtutuni aulapkainikkut:** Pittiaqhimanninnikkut kiinauyaqtutuni aulapkainikkut atuqtauvaktut ilaa pihimattiarutiqanngitkaangata kiinauyalirinirmut pitquhikhainnik munaqhinikhainniglu. Ilihimattiaqtauyukhaqtauq ilaa ukuak aulapkainirlu katimayitkullu takuurittiaqpaglutik kiinauyaqtuutikhatigut ilaa upalungnaittumik hamalatkut atugaqanngittaamingnik. Ihumagittiaqtakharitaallu hamalatkut hakugingniqaqhutik kiinauyatigut munariyakhaaqut ilaa

avatqumanahuannigillugu taamna kiinauyaqtuqtuutikhaq

Akiliqhaqaroiknik, atorialik Akiliakhatnot Makinik Maligakhakot maliktaogotik tapkoat titirakhimayot ehomagilogit:

- **Pivikhaq hivitunia** – Qanurli hivituniqaqqa piniaraluaqqat?
- **Iluniqarvikhaa** – Piyungnarniqarviat nunaliit nauaumaniqattiarikhakkut ikayuutinik havauhikhatigullu ilaa niuvrutit niuvrutigivallaaqtailinuharlugit.
- **Atuqtittilirniq** – Pivallianikhariittiarlutik atuqtauyukhatigullu pivallialirlutik. Una ayurnautigiyaat pillualihaaqqat. Parnaiyautikhat pivallialirlugu, angiqtitaulirlugu talvalu atuliqtitaluni qilaminnaaq.
- **Takuuriniq** – Piqattaqtukhauyullu takuuriyauttiaqtukhauyullu ilaa pivilluaqhaat.

Uqaqhimalraaqhimayumi, kitulliqaak atukkat ungavaqtautaaqhimayukhat ilaa nungutinnagu kiinauyaqtuqtuutikhakkut ukiukhaat.. Atugaigumagumik avatqullugu 12-nguyut tatqiqhiutinin ilaa angiqtauhimayukhaq Minisitamin.

Kaantraalirinikkullu holi Tunihiyauhimanirniglu Angirutit

Hamalatkut tamaita angirutiqatigiungnaqtaat kitulliqaak ahiitigut CGS-kut havauhikhaatigut nunalingni. Pitquhikhait kaantraaliqinikhakkut atannguqtutuidjutigilugit nunalingnut ilaa inmikkualirniarumik havauhirmingnit.

Amigaittut kaantraaliqinikkullu
tunihiyauhimanikkullu angirutauvaktut
Kavamatkuallu Nunavunmi,
kiinauyaqtuqtutikhatigut Kavamatuqainnin
Kanatami pitquhimaniquqaktut Inuinna
timiinnut ahiillu kitulliqaak hailihimayunut.
Amigaittut tunihiyauhimanikkut angirutait ilaa
naunaipkutiqaqtukhauyut kiinauyalirinirmut
unipkaaqtavaglutik ilaa kiinauyatigut
pihimagiakhaita ilaa nalaumaqatigittiaqtakhaa
niuvrutauvaktutigit.
Katimayitkullu havaktiilu ilihimattiaqtukhauyut
kiinauyaqtuqtutigit pitquhiinnik tamainnin
kaantraaliqinikhakkullu tunihiyauhimanikkullu
angirutainnik ilaa angiqatigitinnagit.

Hapkuat Ihumagiyauyukhat mikhanot Kantrakot
holi Toniyaonikmot Angirotit:

1. Hamlakonik atoktitiqataqtot
ehomaliotimik atokniaqmata
tahapkonigat kamayaminik
nunagiyaoyoni naminik aolatinot
aulaniakmata.
2. Tapkoat takoyakhat kamayaogamik
takotitiniaktohaovot nutaaqnik
havaktakhanik matoiqtunik nunliknot.
3. Holilo tapkoat kinnaoyaknik
tikitiqataqtok Nunagiyaoyomot.
4. Havaktioyonot nungiyaoyomi
holi tunititiqataqtuq havaktot holi
havapaliromagomik havapaliniakmata.
Taqahimaniakhotik havakvigiyamini,
taimailiniaktokhaovok havakpalaaromik.
5. Aolayok akilihanot aolanginaroni,
katimayit ehomaalogiaqqtot tahapna
holi aulayokhaoninganik hamlaoyop
akiliktomago. Tapkoat titiraktit elaanik
tahapkoat kantrakot aulayot kiinaoyanik
hamlamongatitiqataqmata akiliakhakot
aulagaloaktilogit.

Katimayilo holi havaktit tukihihimatiakrialiit
tahapkoat aulaninginik atoktaolotik kantrat
holiloniit tonihinikmot angirotioyot mikhanot
pilogolooniit holiloniit kataklogo. Tammakmik
tohaktakhat toniyaoyokhaoyot havaktinit
tonnilogit katimayikonot ehomaliokniakmata
tohahimataikniakmata.

ILITTUQHAUTIFFAARUTIT

Havagviat Nunalingni Kavamaliriyitkunni Ikayuutait (CGS-kunnik taiyauvaktut)

Ukuat Nunalingni Pivalliyuliriyitkut Havagviat uvani Havagvianni Nunalingni Kavamaliriyitkunni Ikayuutainni munarilluaqpagaat pivallianikhakktigit piliriarutikhatigullu ilihautikhainnin ikayuutikhaininlu ilaa hakugikhivaallirutaillu ikayuutigivagaillu hamalatkut kavamagiyaanni. Hamna ikayuutigivagaat kiinauyaqtutigit ikayuutainnin talvalu maligaliurnikhakktut havauhikhaatigit ilaa ikayuutigiyakhaitigit nunalingni havaktinut ilaa kiudjutiginahuaghugit aallanngupallianingaitigit ihariattigiyauyut hamalatkut kavamainni uvani nunami aviktuqhimayumi.

Havagvingmi havaktit ikayuqpagaat hamalatkut ilaa uqaudjiuvangnikkut talvalu ikayuqpakhugillu hamalatkunni kavamainnut. Hapkunanik ilaqaqpakhutik uqaudjinikkut nunalingni pivallianikhakktut havaktiinun talvalu ilihagattaqpakhutiktauq nunalingni havaktiinut. Naunaipkuttat titiravaluit hapkuninnga havautiqaqpaktut makpiraatigit, qauyihautigit talvalu titiqqatigit atuqpaktakhaat hamalatkunni aulapkaiyiannut, katimayitkunni katimayiinut inungnullu tatqaaniittunut.

Ilitturiffaarumaguvit takuinnariaqaqtat aviktuqhimayumi havagvianni:

Qikiqtani Aviktuqhimanianni

Nunalingnilu Kavamaliriyitkunnilu Ikayuutait Nunagiyaoyoni Pivaliayot Titiraqarviup Turaarvia 330, Kinngait, Nunavut, X0A 0C0

Hivayautikkut: (867) 897-3605

Kayumiktukkut: (867) 897-3633

Tamainot karitaoyakot: cgs.qik.cd@GOV.NU.CA

Kivalliq Aviktuqhimanianni

Nunalingnilu Kavamaliriyitkunnilu Ikayuutait Nunagiyaoyoni Pivaliayot Titiraqarviup Turaarvia 490, Kangirliniq, Nunavut, X0C 0G0

Hivayautikkut: (867) 645-8125

Kayumiktukkut: (867) 645-8143

Tamainot karitaoyakot: CommunityDevelopmentRI@gov.nu.ca

Kitikmeot Aviktuqhimanianni

Nunalingnilu Kavamaliriyitkunnilu Ikayuutait Nunagiyaoyoni Pivaliayot Titiraqarviup Turaarvia, Iqaluktuuttiaq, Nunavut, X0B 0C0

Hivayautikkut: (867) 983-4129

Kayumiktukkut: (867) 893-4003

Tamainot karitaoyakot: CGSCommdevkit@GOV.NU.CA

Atanilluani

Nunalingnilu Kavamaliriyitkunnilu Ikayuutait
Nunagiyaoyoni Pivaliyot
Titiraqarviup Turaarvia 490, Kangirliniq,
Nunavut, X0C 0G0

Hivayautikkut: (867) 645-8119
Kayumiktukkut: (867) 645-8143
Karitaoyakot: CGS.CD.HQ@gov.nu.ca

Hamalatkutigit Timingit

Hamalatkut timingit Nunavunmi ilaqaqtut
ukuninga Nunavunmi Timingit Hamalatkutigit
(NAM-mik taiyauvaktut) ukuallu Nunavunmi
Timingit Hamalatkutigit Aulapkaiyat (NAMA-
mik taiyauvaktut).

Naunaiqaallirumaguffiuk hapkuat timingit
hivayainnarialgit havagviat uvani:

Nunavunmi Timingit Hamalatkutigit

Titiraqarviup Turaarvia 4003
Iqaluit Nunavut, X0A 0H0
Qaritauyakkut: edofnam@northwestel.net
Qaritauyakkuqtutigit: www.nunavutcommunities.ca
Hivayautikkut: (867) 979-3327
Kayumiktukkut: (867) 979-3112

Nunavunmi Timingit Hamalatkutigit Aulapkaiyat

Hamletngi Egluligaryukmi
Box 10
Nunavut, X0A 0VO
Okalaotikot : (867)-898-9926
Hokayokot : (867)-898-9108

Hamalatkunni Ayuiqhanikhakkut Timingat (MTO-kunnik taiyauvaktut)

Ukuat Hamalatkunni Ayuiqhanikhakkut Timingat
ilaa kiinauyaqturnikhakkut ikayuqtauyuitut,
makipkaqtauhimayuq February 2003-mi.
Ilagiiliqhutik ukuat Nunavunmi Timingit
Hamalatkutigit Aulapkaiyat ukuallu Havagviat
Nunalingni Kavamaliriyitkut Ikayuutailu ilaa
makipkaiblutik haffuminnga timigiyauyutigit
“Ilitturinahuaqhutigik, pivallialirahuarnikhakkut
atuqpallianikhakkullu havaakhatigit
ikayurahuahugit hamalatkunni havaktit ilaa
ayunngitigullu qauyimanigarnikkullu ilaa
havauhikhaatigit hamalatkunni havaakhainnin
ikayuqtuutikhaininlu tamainni nunani.”

Hamalatkunni Ayuiqhanikhakkut Timingat

Titiraqarviup Turaarvia 1000, Nayugaani 700
Iqaluit, Nunavut X0A 0H0
Qaritauyakkut: mto@web.ca
Qaritauyakkuqtutigit: www.nmto.ca
Hivayautikkut: (867) 975-5346
Kayumiktukkut: (867) 975-5340

© Nunavutkut Kavamangi, 2019